AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL: 3

KASIKATÜR

SAYI: 29 • AĞUSTOS 1993

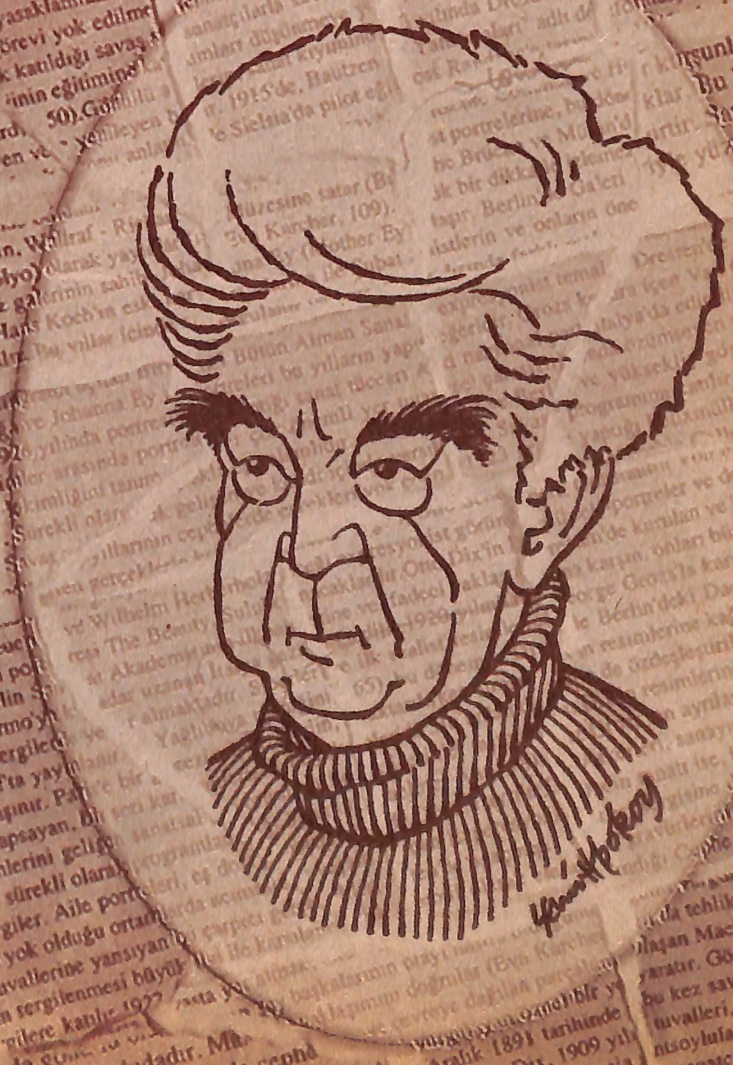

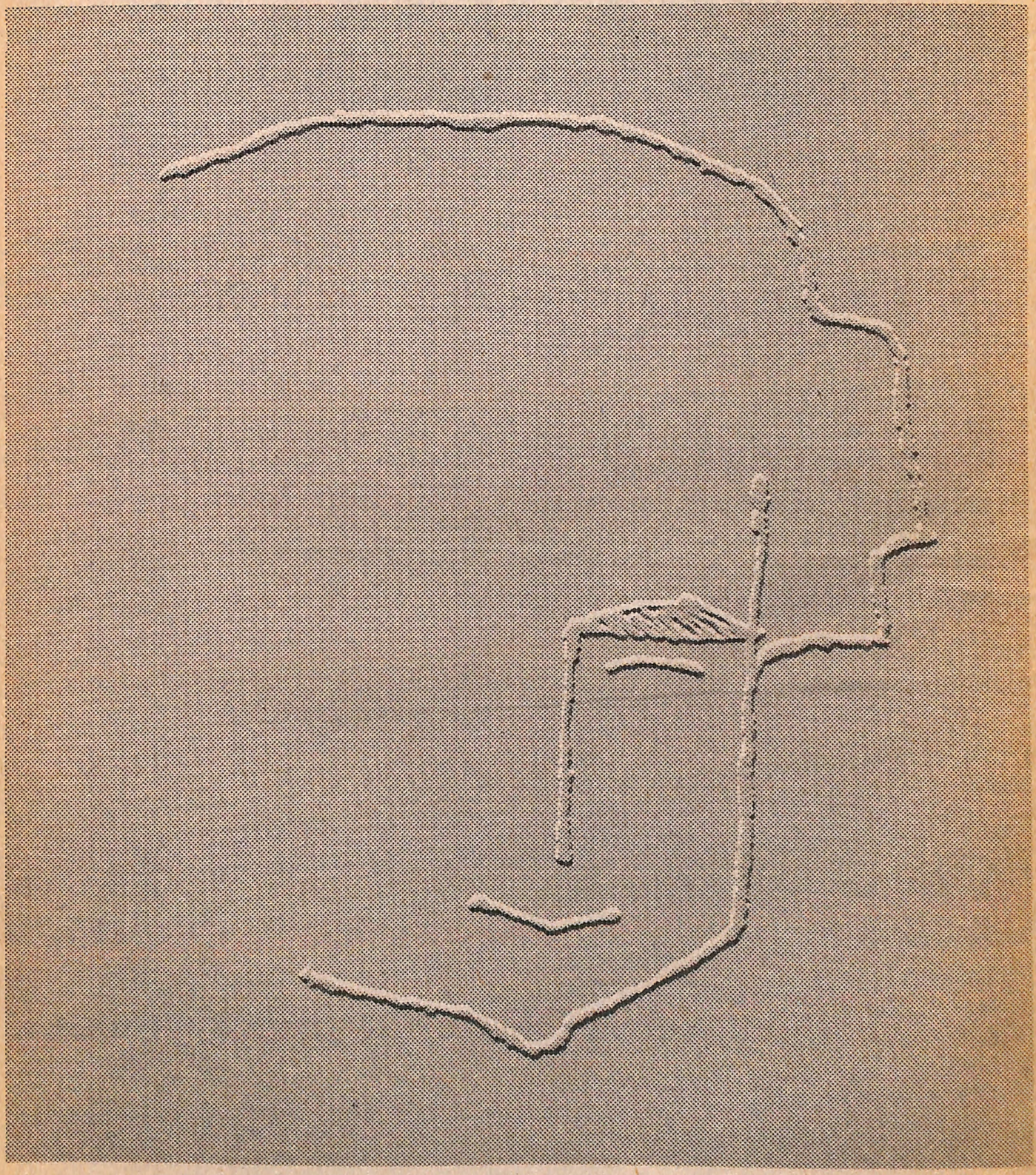

ABACI 95

KARİKATÜR

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ ANKARA İRTİBAT BÜROSU ADINA ANKARA TEMSİLCİSİ
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
BÜLENT OKUTAN

YAYIN KURULU
ALİ FUAT SÜER
MURAT ÖZMENEK
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
CUMHUR GAZİOĞLU
HİCABİ DEMİRCİ

KATKIDA BULUNANLAR
ALİ ULVİ ERSOY
ALTAN ÖZESKİCİ
AHMET ERKANLI
AHMET ÖZTÜRK LEVENT
ALİ ŞUR
ALİ ŞÜKRÜ FİDAN
CEM KOCATAŞ
CANOL KOCAGÖZ
DİNÇER PİLGİN
ERDOĞAN BAŞOL
ERAY ÖZBEK
EDİZ ÇELİK
EROL ÖZDEMİR
ENDER ÖZKAHRAMAN
FARUK KARAÇAY
FERRUH DOĞAN
HASAN ÜYSAL
HAKAN ŞENGÜN
HÜSEYİN TANYERİ
HİCABİ DEMİRCİ
HAKAN DEMİRCİ
İSMET LOKMAN
KADİR DOĞRUER
KADİR CENGİZ
LEVENT CANTEK
MEHMET SELÇUK
MURAT SAYIN
MÜMTAZ İDİL
MEHMET ALİ TÜRKMEN
MUSTAFA BİLGİN
NECATİ ABACI
SEMİH POROY
ORHAN DOĞU
OĞUZ GÜREL
OKTAY BİNGÖL
ÖZCAN ÇALIŞKAN
TURGUT DEMİR
RUHİ TEK
ÜMİT ÖĞMEL
ÜLKÜ OVAT
UĞUR PAMUK
SEÇKİN TEMUR
SELİM USLU
SERVET GÜREL
SABİT FİKRİ
SERDAR ÇAKIRER
TURGAY KARADAĞ
TONUÇ YAŞAR
YENER ÇAKMAK
YİĞİT ÖZGÜR

BASKI : BAROK OFSET / ANKARA

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ
Konur Sokak 31/10 Kızılay-ANKARA
Tel: 417 37 28

POSTA ÇEK NO : 104902 METİN PEKER
Altı Ay : 180.000.-TL Bir Yıllık: 360.000.-TL

Kapak Tasarımı : Servet GÜREL
Kapak Karikatürü : Semih POROY

Karikatür Dergisi'ndeki eserler kaynak gösterilmeden yayınlanamaz.

KARİKATÜR'DEN

SEVGİLİ KARİKATÜR DOSTLARI

“Temmuz sayımızdaki sunuş yazısına, "Acılı Temmuz gene geldi çattı" diye başlamıştık. Oysa o Temmuz'da daha yaşayacağımız yeni ve büyük acılar varmış. 6 Temmuz günü Aziz Nesin'i yitirdik. İki sene önceki 6 Temmuz'da Sivas'ta yakılan canları toprağa koymuştuk. Aziz nesin, onlarla randevulaşmış gibi o 6 Temmuz'da aramızdan ayrılıp gitti. Doğal olarak Karikatür bu sayısını büyük mizah ustası, büyük yazar, büyük aydın Aziz Nesin'e ayırıyor.

Aziz Nesin, Türkiye halkının ruhsal dokusunun mimarı olan büyük insanlardan biriydi. Evet ruhsal dokusunu oluşturan! Milletler ve halklar yetiştirdikleri büyük evlatları sayesinde büyürler; onların ürünleriyle manevi dünyalarını oluştururlar. Nazım Hikmet gibi, Aziz Nesin gibi büyük evlatları olduğu içindir ki, bu ülkenin halkı büyük bir halktır. Türkiye'nin bağımsızlığına, halkımızın kerdeşlik zemini olan laikliğe ve emekçi insanımızın kurtuluş davası olan sosyalizme adanmış yaşamıyla Aziz Nesin adı biz Türkiye halkı için bir büyük vasiyettir.

Ve Temmuz'un müjdeli haberi : Anayasa siviller tarafından değiştirildi! Ne müthiş olay! Askerlerin yaptığı Anayasa'nın hiç olmazsa kılına dokunabildi Meclis. Aziz Nesin'lik olay budur işte. Halkı budalalaştırma makinası olarak işleyen medya Anayasa değişiklikliğinin şu kadarcığını bile büyük bir zafer olarak yutturmaya çalıştı. Oysa o Anayasa değişikliği 12 Eylül darbecilerinin yargılanabilir hale getirilmesini bile sağlayamadı. O değişiklikle kamu çalışanlarının ağzına bir parmak bal bile çalınmadı. Memura "toplu görüşme" hakkı tanıyorlarmış. Sosyal demokratlar da "toplu sözleşme hakkının yolunu açtık", diye böbürleniyorlar. Oysa olup biten tam tersi. Toplu görüşmeden söz ederek toplu sözleşmenin yolunu tıkadılar. Emekçilerin hiçbir talebi yanıt bulamadı Anayasa değişikliklerinde. Boş teneke çok ses çıkarır misali, "Anayasa değişikliği Avrupa ve Amerika tarafından çok beğenildi gürültüsü" ortalığı doldurmuş bulunuyor.

Gerçek Anayasa yapıcıları da şimdi harekete geçiyor. Türkiye önümüzdeki aylarda emekçilerin genel eylemine sahne olacak. 5 Ağustos'taki büyük Ankara yürüyüşünden hemen sonra 8 Ağustos'ta emekçi, üretimden gelen gücünü kullanıyor. İşte Anayasa maddesi diye buna denir. Gerçeğiyle sahtesi yanyana gelmiş oluyor.

Dergimizi yayına hazırladığımız sırada bu kez Gümüşhane'den geldi Şeriatçı cinayetin haberi. Şeriatçı basın belirli aydınları hedef gösteriyor, Şeriatçı örgütler infaza geçiyor. Gümüşhane Baro Başkanı Ali Günday bu şekilde katledildi. Şeriatçı basın bir süredir Günday'ı hedef gösteren bir kampanya yürütüyordu. Örgüt İzzet Kıraç isimli katili gönderdi.

Bir süre önce aynı oyun Sıvas'ta oynanmıştı. Prof Servet Özgür tehditler karşısında Sıvas'tan ayrılmak zorunda kalmıştı. Gericilik Özgür'ün peşini şu anda bulunduğu Ankara'da da bırakmış değil. Sağcı basın neredeyse Özgür'ün ev adresini vererek katillere hedef haline getirmeye çalışıyor.

Son bir olay Pir Sultan Abdal Derneği Genel Başkanı Murtaza Demir'in Akşam Gazetesi tarafından hedef seçilmiş oluşu. Akşam, Demir'e manşetlerinden saldırıyor. Şeriatçılar Alevi yurttaşları teslim almak için, onların laik örgütlerini hedef seçiyorlar. Bütün olgular gösteriyor ki Ortaçağ saldırısını gittikçe artıracaktır.

Aziz Nesin kendisini "tahrikçi" ilan eden o akıl almaz DGM kararları söz konusu olduğunda, şöyle demişti: 'Peki, ben yarın olmayacağım bakalım o zaman bu gerici tırmanış duracak mı?' Şeriatçı devletin açtığı yollardan ilerliyor. Kendilerine "tahrik olma" hakkı tanınmış şeriatçı örgüt mensupları devletten aldıkları cesaretle vuruyorlar.

Türkiye her şeye rağmen güzel günlere doğru gidiyor. Eminiz bundan. Çünkü, emekçisi ayakta; çünkü, aydını teslim olmuyor; çünkü, Türkiye'nin tarihinde bir bağımsızlık ve laiklik devrimi var, bu ülkede işte o devrimin yetiştirdiği kuşaklar yaşıyor.

Karikatür dostlarına mutlu, iyimserlikle dolu bir Ağustos ayı diliyoruz.”

TOPLUMUNA ÜÇ NUMARA BÜYÜK GELEN ADAM

MAKSAT MUHABBET

hASAN uYSAL

Birdaha kimbilir kaç yüzyıl sonra gelebilecek bir sosyalisti, filozofu, özgürlükçüyü, aydınlanmacıyı yitirdik. Toplumun yüzlerce irinli apsesini patlatan, çoğunluğun düşünüp de dışarıya vuramadığı gerçekleri cesaretle ve korkusuzca söylemiş bir düşün adamı artık yok. Bunlar tamam ama, böyle bir değeri hoyratça kullandığımız, itip kaktığımız, sahipsiz bıraktığımız, yazık ettiğimiz, anlayamadığımız doğru değil mi? Neler, ne acı ve çirkinlikler yaşattık Aziz Ağabey'e. 1950-60'lı yıllarda sürgünle cezalandırıp, zindanlara kapattık. 70'li yıllarda "hain", 80'li yıllarda "kışkırtıcı ve ajan" ilan etmedik mi? Bırakın muhatapı olmayı, tırnağı olmayacak bir çok manyağın, zavallının "öldürme fermanı" ile ortaya çıkmasını unutabilir misiniz? 80 yaşında, ama topluma en az 800 yıllık hizmeti geçmiş bir gerçek aydının bizlerden kurtulmuş olmasından rahatlık duymaz mısınız?

Azerbaycan'lı bir dostun "Yaşadığı yıl kadar erken doğdu." sözleri herşeyi özetliyor. Topluma "bir kaç boy büyük" gelmiş olmasının, bizlerin onun değerini tam olarak bilememizin, anlayamamızın nedeni belki de buydu. SSCB döneminde yetişen Azerbaycan'lı dost, "O dönemde Türkiye'den sadece Aziz Nesin ile Nazım Hikmet'i bilirdik. Yaşı 30'un üstünde olup da Aziz Nesin'i okumamış tek Sovyet vatandaşı bulamazsınız. Ama siz değerini bilmediniz."

Son dönemde neredeyse idealize ettiği en önemli isteği ise kursağında kaldı. Giderek kirlenen, holdinglerin yan kuruluşu haline dönüşen, güdümlü haberlerle donanmış ve ancak kap-kacak vererek ayakta durabilen gazetelerin yerine, kirlenmemiş gazetecilerin toplandığı, aydınların ortak olarak çıkaracakları gerçek bir gazete idi. Bunun için Onbinler A.Ş. kurulmuştu. Öncü ve itici güç Aziz Nesin idi. Bir sürü sahte aydın, "Tamam varım, elimden gelen herşeyi yaparım" diyor, Nesin ardını dönünce tüyüyordu. Kimileri ise "böyle bir gazete için varız" demelerine karşın, kendi marjinal grubunun ağırlığı olmayacağı için kılını bile kıpırdatmıyordu. Gazete girişimi fiyasko ile bitti. Binbir çaba ile toplanabilen bir avuç para ile, Nesin'in ucuza aldığı arsanın taksidi bile ödenemeyecekti. Arsa geri gitmesin diye Nesin bir ara, "bir kefen param var hazırda, bari onu bozayım" diyecekti. Oysa kimi tuhaf insanlara göre "milyarlarca lira döviz ve para toplanmıştı. Buna rağmen gazete niçin çıkartılmıyordu?"

Aziz Nesin bu gazete işine öyle takmıştı ki, o gün bizleri beceriksizlikle, yeteri kadar bu işi ciddiye almamakla suçlayınca ben de kendisini suçladım. "Gazetenin çıkmamasından sorumlu sizsiniz!" diye. Şaşırınca gerekçesini yapıştırdım;

"Baştan bu gazete çıkmadan ölmeyeceğim dediniz. Dostlarımız da siz ölmeyin diye gayret gösteriyor sadece..."

Yazıları içinde keskin espiri barındıran mizahcılar da vardır, ama duruma göre anlık espiri yapmak başka bir şeydir. Nesin onlardan biriydi. Nitekim 75. yaşdönümü nedeniyle Ankara'da Atatürk Spor Salonunda düzenlenen muhteşem gecede, "75. yaşınızda ne hissediyorsunuz?" sorusuna şu unutulmaz yanıtı verecekti;

"Fazla bir değişiklik yok. Sadece sertleşecek yerler yumuşuyor, yumuşak yerler ise sertleşiyor" Geçen yıl yaşlılığa ilişkin espiri değişmişti;

"Kendimi kapruz gibi hissediyorum. Bedenim şiştikçe sapım küçülüyor!" Aslında farkında mısınız? Aziz Nesin'in yazılarını okudukça öykülerine güldüğümüzü sandık. Oysa kendimize, kendi halimize gülüyorduk. Şimdi kim güldürecek?

2 Temmuz 1993. Linç edilmeye kalkılmış, alevlerin içinden çıkmış, tartaklanıp dövülmüş, mağdur olduğu halde akıl almaz suçlamalara muhatap kalmış 78 yaşındaki bir insan düşünün. 2 Temmuz kıyımının ertesi günü. 35 can yakılmış. Onlarca yaralı ve Aziz Nesin kurtulanlarla birlikte uçakla Sıvas'tan Ankara'ya geldi. Herkes dehşet içinde, yılgın, bitkin, acılı. Aynı gece doğruca Mülkiyeliler Birliği Bahçesine gittik. İzleyen polisler az ötedeki masalara dağıldılar. Aziz Nesin, bayan arkadaşı Ayben Kot, avukat Mehmet Özsuca ve ben. Koca bahçe sessiz. Aziz abi her zamankinden de neşeli. Komik şeyler anlatıyor ve tek bizim masamızdan kahkalar yükseliyor. Azın Nesin şoka mı girmişti? Böylesine bir ortamda kahkalar atılmasına şaşırdığımı hissetmişti Aziz Ağabey. "İnsanlara yaşamın sürdüğünü, bitmediğini anlatmak ve kaybetmediğimizi göstermekle yükümlüyüz. Madem yaşıyoruz, adam gibi yaşamaya, neşeli olmaya zorunluyuz. Yaşam sürüyor!"

Aziz Ağabeye ilişkin yüzlerce anı arasından hangisini seçsem? Herbiri, bir kaç asırda elde edilebilecek kelam ve davranışlar...

"Ben halkımı çok seviyorum. Bunun için halk dalkavukluğu yapmıyorum. Dalkavuklar halkın düşmanıdır. Halkımı sevdiğim için onları içine çekildikleri tuzaklar konusunda uyarıyorum. Onları aptallaştıran, sömüren, yoksullaştıran koşullara dikkat çekiyorum. Ve bu nedenle de dinle, çağdışı ideolojilerle aptallaştırılmış insanların ve onları bu hale getirenlerin yaptıkları saldırı ve hakaretlere hiç üzülmüyorum. Üzüldüğüm bir şey varsa onların ve toplumun durumu..."

Üç yıl önce Aziz ağabeyden yediğim fırça dün gibi aklımda. İHD Genel Sekreter yardımcısıydım. Derneğe gelir elde etmek için Ankara Maltepe'de ucuz bir düğün salonu tutmuş, pek de zengin olmayan, saz ağırlıklı bir eğlence tertiplemiştik. Gecenin sonu Aziz Nesin'in K. Esat'ta ki evinde noktalandı:

"Beni bir daha böyle şeylere çağırmayın! Buz gibi salonda dondum. Usletik işkence gibi saatlerce saz dinletiyorsunuz. 100 yıl önce bestelenmiş bir şeyi, ne sazı, ne sözü, ne müziği hiç değiştirmeden, üzerine bir şey katmadan, olduğu gibi çalıyor adam. Siz de böyle şeylerden eğleniyorsunuz, vallahi bravo!"

Aslında hiç birimiz hoşlanmıyorduk. Ama bunu biz değil Aziz Nesin söyleyebiliyordu. Çünkü o halk dalkavuğu değildi!

"Adam köylü, acılı, sıkıntılı aç. Ağa eziyor, jandarma eziyor, devlet eziyor. O da bağırıyor, feryat figan ediyor. Müziği bilmez, cahil! Müzisyen dediğin bunu alır, besteler, düzenler ve uygular. O zaman müzik olur. Hayır, bizde böyle olmuyor. Köylünün o böğürtüsünü, üç telli sazla aynen alıp bize söylüyorlar."

Aziz Ağabeyi "AZİZ" yapan en önemli özelliği hiç bir konuda şoven olmamasıydı. O kadar ki gençleri-çocukları ne kadar seviyorsa öz çocuklarını da o kadar severdi. Ne daha az, ne daha fazla... Ve Türkleri de, Kürtleri de, Tatarları da, Fransızları da Almanları da... İnsanları ne kadar seviyorsa, ne kadar yakınsa Türkleri de, Tatarları da o kadar seviyordu. Ne daha fazla, ne daha az... Hükümetlerin ise hiç birisini sevmemişti.

Son yılarda en çok istismar edilen İslamiyete bakışı konusuna da, çok yakınında olma şansına erişmiş birisi olarak değinmek isterim. Aziz Nesin'in ağzından inançlı insanlara ilişkin en ufak olumsuz, saygısız bir söz duymadım. Ama dini, islamiyeti "halkı ahmaklaştırmak, kaderciliğe razı edip, bundan çıkar etmek isteyenlere" kısaca Fundamentalizm'e düşmandı. 5 yıl Bornova Şenliğinde inançlı insanlar aleyhine konuşan yazara, "yoksulların elinde bir tek inanç kalmış. Yerine bir şey koymadan o'nu da elinden alırsan ne yapar sonra?" diye karşı çıktığını çok iyi anımsıyorum. Müthiş din ve Kur'an bilgisine sahip Aziz Nesin'in Bursa'da sürgünde iken bir süre çocuklara Kur'an hocalığı yaptığını bilmem bilir misiniz? Din adına kendisine karşı çıkan bir çok ahmağa İslamiyeti öğretecek durumdaydı. Ama "Ahmaklarla tartışma, aradaki farkı anlamayabilirler" sözünü de iyi biliyordu. Belki de bu engin bilgisi nedeniyle "İnançsızdı". Yasak olmamasına karşın "dinsiz" olduğunu açıkça söyleyebilen ender aydınlardandı. Kendi adına şöhret, para, çıkar gibi derdi olmayan bu çağımızın peygamberi, elde ettiği paralarla okuttuğu yoksul çocuklar yüzünden inanılmaz tutumlu olmuş ve bu nedenle adı "pintiye" çıkmıştı. Oysa Aziz ağabey sadece evet sadece kendisine "cimriydi".

Kitapları hemen her lisana çevrilerek, öyküleri dilden dile dolaşan Aziz Nesin'in bence en güzel anılarından birisi:

Eski SSCB'den de sürekli ödüller kazanıyor. Çağırıyorlar gidiyor. Devlet ödülü olduğu için ödül Ruble olarak ödeniyor. SSCB yasalarına göre ruble yurtdışına çıkartılmıyor. O da mecburen Moskova Devlet Bankasında hesap açıp yatırıyor. Sonunda isyan etmiş, "Ne aptal sistem bu? Hem ödül parayı veriyorlar, sonra da dışarı çıkaramazsın diyorlar. Zaten çıkarsan da bir boka yaramaz para!"

Mihmandarı akıl veriyor. "Ruble ile bir şeyler alın kendinize, onları götürün yanınızda." Aziz abi çıkıyor çarşıya. İşe yarar bir şey bulamıyor. Sonunda vakıfta okuttuğu çocuklar için bir şeyler alıyor bu paralarla. Aldıkları arasında "oturak" da var. Malları yükleyip dönüyor İstanbul'a. İki gün sonra Türkiye isimli gazetede bir haber;

"Aziz Nesin oturağını bile Rusya'dan getiriyor!"

Aziz abi ile ilgili yazmaya doyamıyorum. Paylaştığım o kadar çok şey var ki. Bu büyük şans nedeniyle için için sevindiğimi inkar etmiyorum. Ama bu kadar uzun yazı dergiye nasıl sığar?

Dimdik, lekelenmeden, taş gibi sağlam inanç ve ilkeleriyle ve bin yıllık bir yaşam deneyimi ve birikimi ile, bizlere "bir kaç numara büyük gelen" bir ermişi yitirdik işte. Allah'ın peygamberi ölür de, vicdanların peygamberi ölmez mi? Öldü işte. Eksikliğini şimdi değil, yarın anlayacağız. Tabi ki Aziz Nesin'i yitirmenin kimi avantajları olduğunu da unutmayalım. Öyle ya aptallıklarımızı yüzümüze vuran adamdan kurtulduk. Az şey mi bu?

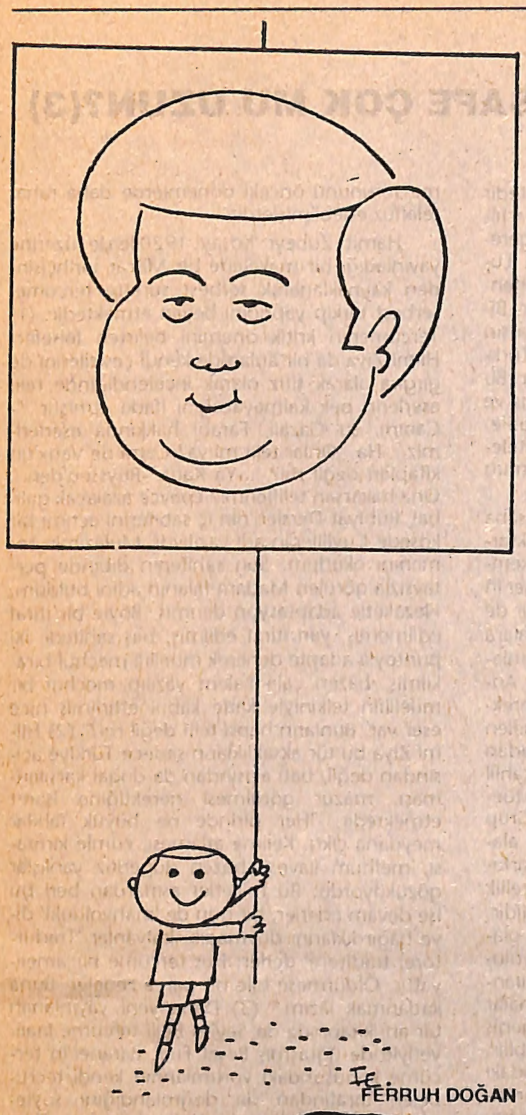

FERRUH DOĞAN

SERVET GÜREL

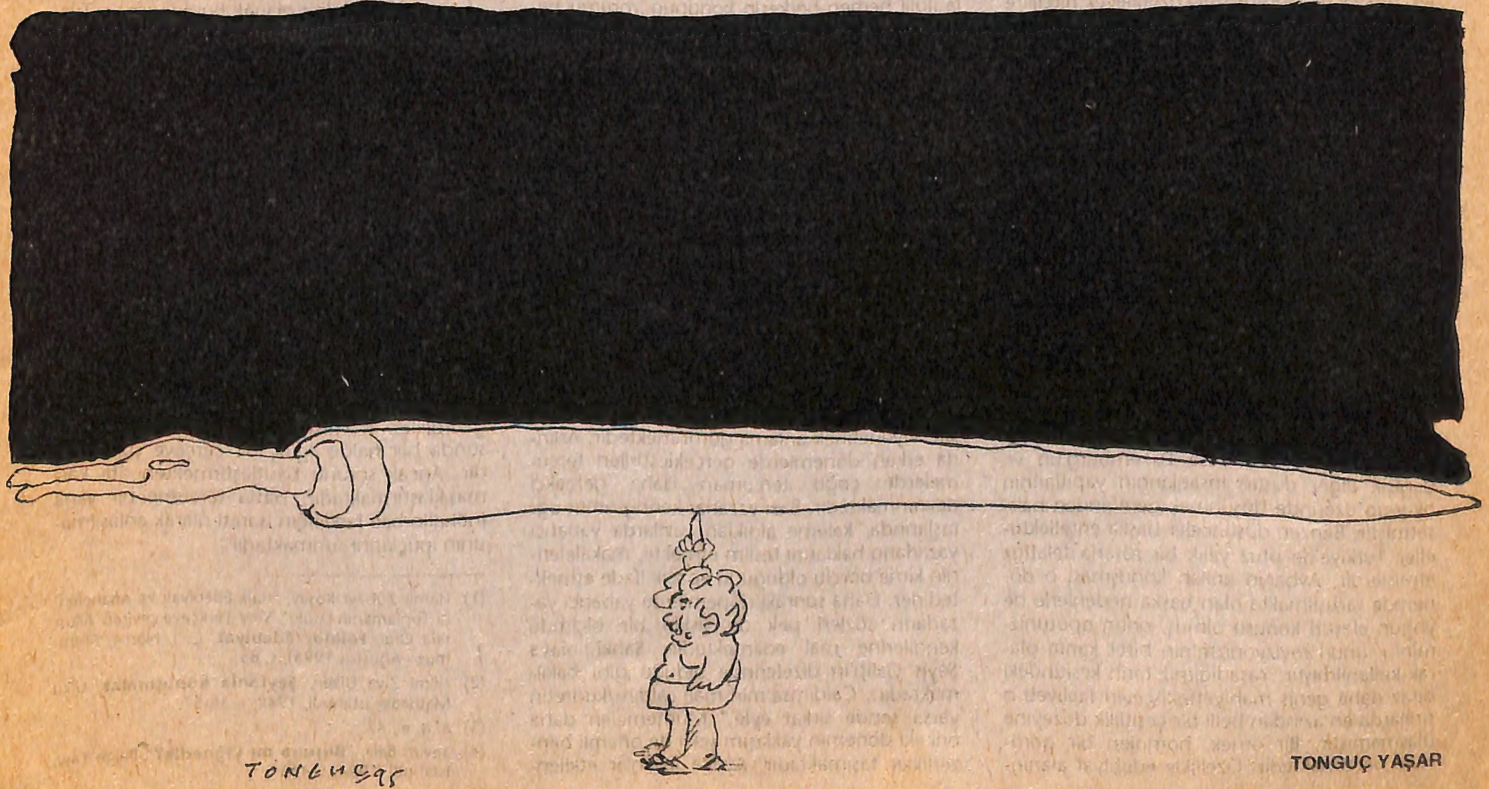

TONGUÇ YAŞAR

TERCÜMEYLE İNTİHAL ARASINDAKİ MESAFE ÇOK MU UZUN?(3)

ZARF İLE MAZRUF

SABİT FİKRİ

Hatta son dönemlerde ses vermek amacıyla bir de roman yazan 1960'ların siyaset konusunda son derece duyarlı, atak bir yazarı tercümelerde, özellikle de Türkiye'deki somut tartışmalar nedeniyle Marksist klasiklerde bile isteye tahrifat yapıldığını belirtmiştir. Tahrifatçıların bu tahrifat suretiyle kendi konumlarını haklılaştırıcı bir eğilim içine girdiklerini savunmuştu. Sözü edilen kitap Lenin'in **Sosyal Demokrasinin İki Taktiği** kitabıdır. Tartışma da sosyalistler arasında Millî Demokratik Devrim stratejisini savunan iki grup arasında gerçekleşen tartışmadır. Haliyle döneminde ve çoğu başka dönemlerde bu tür konulara ilişkin sürüsüyle tartışma vardır. Bunların bir kısmını hatırlamak dönemin ya da Türk entellektüelinin zihniyetini bazı temel özellikleri itibariyle anlaşılır kılabilir. Fakat somut örnekler de apaçık göstermektedir ki bu tür durumlar daha çok Türkiye'de düşüncenin en fazla politikleştiği 1960'lı yıllar ve sonrasında gerçekleşmiştir. 1960'lı yıllar düşüncede bir nevi rönesans olarak nitelenen yıllar şeklinde görülmekten ziyade politikleşmiş düşüncenin doruğa çıktığı dönem olarak vasıflandırılmalıdır. Bu çerçevede çeviri üzerinde en yoğun tartışmaların yaşandığı yıllar olarak anlaşılıp hatırlanmalıdır. Çünkü o yıllarda çoğu çeviri kitaplardaki düşünceler Türkiye'nin sorunlarını çözebilecek nitelikte görülmüştür. Zaten çevrilen yapıtlar da politik nedenlerle seçilmiştir.

Konuya zihniyeti en bariz şekilde ortaya çıkaran somut bir olayla başlamak enteresan olabilir. Hatta bir somut konuşma dolayısıyla basına, yayın hayatına yansımış tartışmaları taramak önemli noktalara ulaşmanın, zihniyeti olanca açıklığıyla kavramanın yolunu açabilir. Tepkinin darlığı bugün o olaylar üzerinde durulduğunda bariz olarak sırıtacaktır. Tartışma sanırım 1969 yılında dönemin Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın partinin Çankaya ilçe kongresinde ki bir konuşmasıyla başlamıştır. Sözü edilen kongrede Aybar bir sürü şeyin, metnin, kitabın okunması gereğinden bahsetmiş, sosyal ve kültürel meselelerin ancak geniş bir okuyup - düşünme eylemi sonrasında anlaşılabileceğini belirtmiştir. Marx, Engels, Lenin ve Stalin yanında Proudhorun, Althusser'in, Rosa Luxemburg'un ve değişik diğer düşün insanlarının yapıtlarının okunup üzerinde düşünmek gereğinden bahsetmiştir. Benzeri düşünceler başka entellektüeller Türkiye'de otuz yıllık bir rötarla telaffuz etmişlerdir. Aybar'ın anılan konuşması o dönemde tartışılmakta olan başka nedenlerle de yoğun eleştiri konusu olmuş, onun opotunizminin, onun revizyonizminin birer kanıtı olarak kullanılmıştır. Yaşadığımız tarih kesitindeki biraz daha geniş mahiyetteki çeviri faaliyeti o sıralarda en azından belli bir çeşitlilik düzeyine ulaşmamıştır. Bir örnek, homojen bir görünüm arzetmektedir. Özellikle edebiyat alanındaki yönelimler biraz esneklik göstermektedir ama çeşitlenmenin genişliği de fazla abartılmamalıdır. Bu çerçevede önemsenmesi gereken bir örnek Türkiye'de gerçekleştirilen Lukacs çevirileridir. Bu çeviriler değerlendirildiğinde örneğin, onun Tarih ve Sınır Bilinci yapıtının Türkçeye çevrilmemesine karşın edebiyata ilişkin çok sayıda ürününün Türkçe'de bulunduğu şaşkınlıkla karşılanmalıdır. Bu şaşkınlık ancak zaman içinde ortaya çıkmış ve dolayısıyla Lukacs hırçın bir şekilde eleştirilerek, olmadık sıfatlar kullanılıp hainlikle nitelenerek Brecht'le ikame edilmiştir. Bu durumun bir biçimde sorgulanması gerekmektedir.

Demek ki yoğun eleştiri genellikle hesaba katıldığında Proudhon olmasa da bol miktarda Althusser çevirisi yapılmış ve Rosa Luxemburg Türkçede okunur olmuştur. Althusser'in sadece tercüme edilmekle yetinilmeyip, bir de Türkiye'de bir takım konulara, tutum almalara tekabül etmesi aslında traji - komik durumların zuhur etmesinin de sebebi olmuştur. Ancak bunun okunarak somutlaştırılması gerekmektedir. Fakat çok sayıda kişi muhtemelen anılan tepkiyi göstermesine karşın sonradan belki de yapısalcı terminolojiyi kullanarak tahlil yapmıştır. Bu durum aslında Türk entellektüelinin mantalitesine pek aykırı değildir. Grup halinde fikir değiştirmenin Türk aydınının alameti farikası olması çok sayıda gerçekliği ortaya çıkaracak mahiyettedir. Sözü edilen özellik tercüme faaliyetinin ötesinde de etkilidir. 1960'lı yılların temel yöneliminin ayrıntılı olarak incelenmesi sorunun kavranmasının yolunu açabilir. Tercüme ve intihal üzerine yazılanlar, insanların bunları yeni bağlamalar çerçevesinde gözlemlemesi konunun geniş boyutlarıyla ele alınmasını mümkün kılabilir. Tabii duyarlılıklar daha çok siyasal alanlardaki gelişmelerde ortaya çıkmaktadır. Ancak sorunla ilgili hemen herkesin konunun yorumu bakımından bir ortak bilinçaltısı olduğu görülmektedir. Bir kısım yazarların toplumun bilinçaltının anlaşılmasının önemini tebarüz ettirmesi üzerinde ciddiyetle durulmalıdır. Ondan öte zamana, uzun zamana yayılmış biçimde Türk entellektüellerinin kimi önemli nitelemeleri gözden geçirilmelidir. Onun için sorunu siyasal alanda odaklaştırmaktan ziyade ortak bir zihniyet haritası olarak anlamlandırmak daha doğru görünmektedir. Böylelikle de her dönemde açıklayıcılık işlevi taşıyacak yorumlara ulaşmak mümkün olacaktır. Bu zihniyet de bariz olarak, tercüme yapan, yoğun tercüme yapan entellektüellerin çok fazla düşünmeden belirttikleri düşüncelere yansımaktadır. Yetmiş yıl aralıkla verilebilecek üç örnek olağanüstü açıklayıcı olabilir. Ancak konunun tüm boyutlarıyla anlaşılması için çok daha eskilere yönelmek anlamlı görünmektedir. Aslında erken dönemlerde gerçekleştirilen tercümelerde çoğu tercüman daha gerçekçi davranmaktadır. Bazı yazarlar kendi somut uğraşlarında, kaleme aldıkları yazılarda yabancı yazarların haklarını teslim etmekte, makalelerinin kime borçlu olduğunu apaçık ifade etmektedirler. Daha sonraki dönemlerde yabancı yazarların sözleri pek de şişkin bir biçimde kendilerine mal edilmektedir. Sanki olaya Şeyh Galip'in dizelerinde olduğu gibi bakılmaktadır: "Çaldımsa mirî malı çaldım/kudretin varsa sende sirkat eyle." Muhtemelen daha önceki dönemin yaklaşım şekli de önemli benzerlikler taşımaktadır. Ayrıca insanlar etkilenme sorununu önceki dönemlerde daha rahat telaffuz edebilmişlerdir.

Hamit Zübeyr Koşay 1920'lerde üzerine yayınladığı bir makalede bir Macar tarihçisinden kaynaklanarak serbest surette tercüme, serbest terkip yaptığını beyan etmektedir. (1) Tercümenin kritik önemini belirten felsefeci Hilmi Ziya da bir anlamda kendi çevirilerini de gırgıra alarak titiz olarak incelendiğinde telif eserlerin pek kalmayacağını ifade etmiştir: "-Canım, şu Gazalî, Farabi hakkında eserlerimiz.. -Ha.. Onlar telif mi ya? Carra de Vaux'un kitapları değil mi? ...-Ya Kant. -Ruyssen'den... Ona bakarsan teliflerimiz epeyce azalacak galiba! 'Ruhiyat Dersleri'nin iç sahifesini açtım: bir köşede Cuvillier'in adı yazılıydı. Mülâzimin romanını okudum. Son sahifenin dibinde pertavsızla görülen Madam falanın adını buldum. Nezaketle adaptasyon denmiş. Böyle bir itiraf edilmemiş, yarı itiraf edilmiş, baş sahifede iki puntoyla adapte denerek müellifi meçhul bırakılmış, bâzen çala kalem yazılıp meçhul bir müellifin telkiniyle karie kabul ettirilmiş nice eser var. Bunların hepsi telif değil mi?" (2) Hilmi Ziya bu tür aksaklıkların sadece Türkiye açısından değil, batı açısından da doğal karşılanması, mazur görülmesi gerektiğine işaret etmektedir, "Her birinde ne büyük farklar meydana çıktı. Kelime atlaması, cümle kırması, mefhum ilavesi, bazen düpedüz yanlışlar gözüküyordu. Bu milletler asırlardan beri bu işe devam ederler, bir gün de 'mahvolduk!' diye bağırdıklarını duymadık. İtalyanlar 'Traduttore, traditore' derler: Her tercüme bir ameliyattır. Öldürmese bile bir parça zedeler. Buna katlanmak lâzım." (3) Daha yeni yayınlanan bir anı kitabında da Sevim Belli tercüme faaliyetiyle de uğraşmış Reşat Fuat Baraner'in tercüme konusundaki yorumlarının kendi tecrübeleri tarafından da doğrulandığını söylemektedir: "Böyle bir olanak bulduğum ve Türkiye okuruna anladığı dilde birkaç klasik kitap sunabildiğim için kendimi şanslı sayarım. Düşünsenize Markx'la, Engels'le, Lenin'le günlerce, aylarca haşır neşir oluyorsunuz. Gene de Reşat ağabeyin bu konudaki sözlerini anımsamadan edemiyorum. Evet, onun da dediği gibi, çevirmenlik iyi güzel de, hep başkalarının düşüncelerini dillendirir, onların sözlerini yazarsın. Kendi düşünceni oluşturma ve bunu dile getirme yeteneğin geriler. Bu anıları yazarken hep bu saptamayı anımsıyorum şimdi. Kendimi tanıyamıyorum adeta. Kendimi bulup ortaya çıkaramıyorum. Kendi deyişlerim, derinliğine ifade etme yeteneğim yitmiş gibi geliyor bana. Bunda gurbetçiliğin ve uzun süre kendini İsveçce düşünmeye alıştırmanın da payı vardır kuşkusuz." (4) Üç ayrı aydının dile getirdikleri tercüme ve intihal sorunu konusunda her halde ilginç bir çerçeve çizmektedir. Ancak sorunu basitleştirmekten öte karmaşıklaştırmaktadır. Hatta tercüme bir yana intihalin bile farklılığın işareti olarak anlaşılmasının ipuçlarını sunmaktadır.

---

(1) Hamit Zübeyr Koşay, "Halk Edebiyatı ve Ananelerini Toplamanın Usûlü", Yeni Türkçeye çeviren: Mustafa Oral, **Folklor/Edebiyat**, Ç. I, No: 4, (Temmuz - Ağustos 1995), s. 85.

(2) Hilmi Ziya Ülken, **Şeytanla Konuşmalar**, Ülkü Matbaası, İstanbul, 1942, s. 36-37.

(3) a. g. e., 47.

(4) Sevim Belli, **"Boşuna mı Çığnedik?"** Belge Yay., İstanbul, 1994, s. 443.

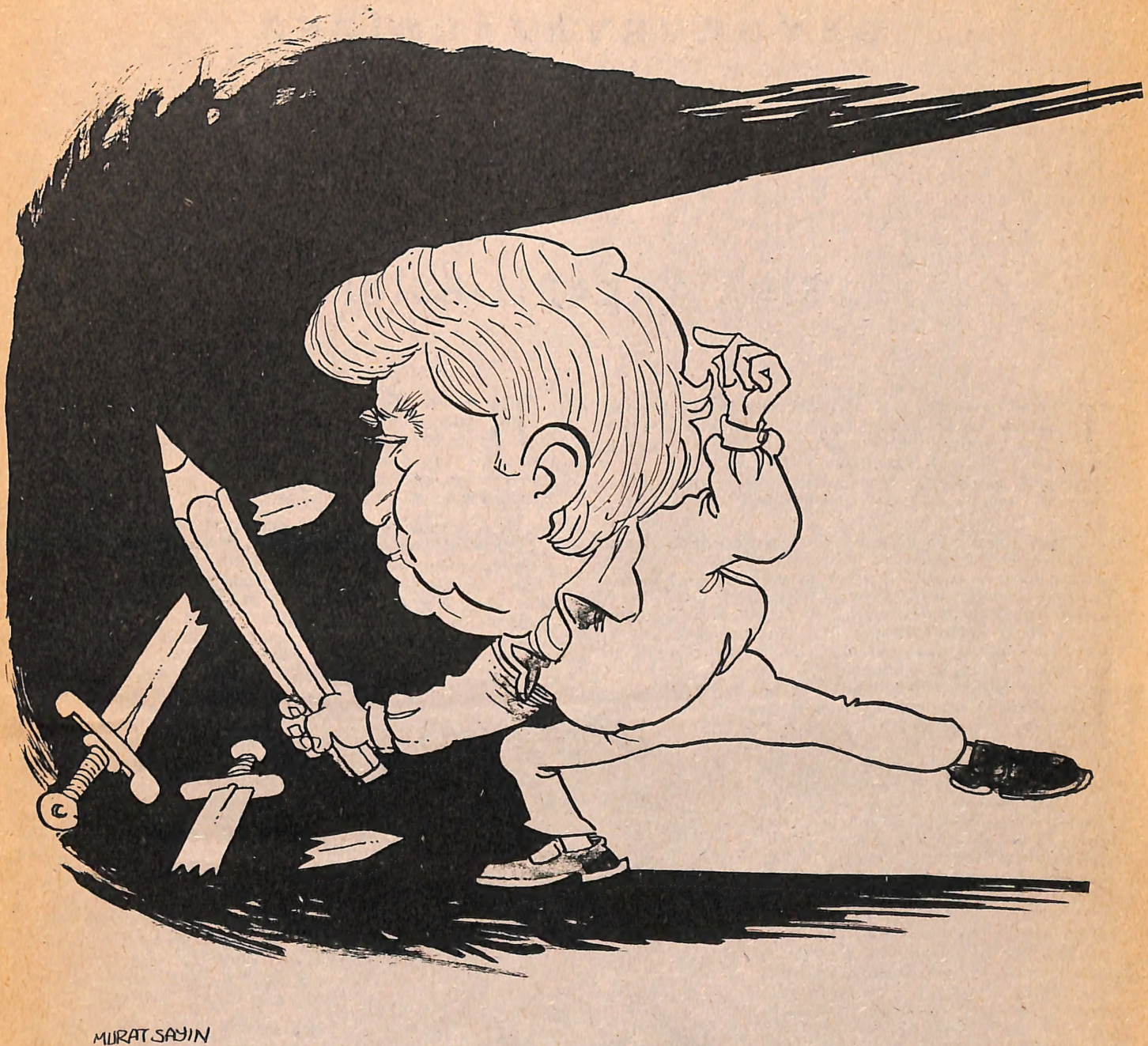

MURAT SAYIN

SEMİH POROY

BAYOKURYAZARÇİZER

■

Bülent OKUTAN

■

KINA YAKABİLİRSİNİZ

Türkiye'nin izlenim oranı en yüksek televizyon kanallarından birinde kamera şakaları ile ilgili bir program izliyorum. Şakayı izlerken hem kahkaha ile gülüyorum hem de düşünüyorum. Şakaya maruz kalanlar günlük hayatta omuz omuza yaşadığımız, aynı havayı teneffüs edip, aynı sudan içtiğimiz insanımız. Nasıl bu kadar kuş beyinli olabiliyorlar, anlamak mümkün değil.

Senaryo gereği; bir trafik ekibinden yardım almışlar. Sanatçı vatandaş trafik polisi olarak ekibin arasına yerleştirilmiş ve aşırı alkol almış görüntüsü veriyor. Herşey gerçeğe son derece uygun ve inandırıcı. O sırada herhangi şekilde hata yapmış sürücülere, bu sanatçı ceza veriyor. Sürücüler; tek ayak üzerinde on dakika durma, ağıza acı biber sürme, takla atma, gazel atma ve göbek atma gibi paraya çevrilmemiş bu cezaları teklifsiz yerine getiriyorlar. Hiç biri de karşı çıkıp "Memur bey böyle saçmalıklarla bizim kişilik hakkımıza tecavüz edemezsiniz, gereken ne ise onu yapınız. Üstelik de görüldüğü gibi siz içkiyi fazla kaçırmışsınız" diyemiyor.

Programın ve TV kanalının ratingi ile birlikte O mizah ustası, O küçük dev adamın da ratingi öyle bir yükseliyor ki bulutlara değiyor. Onu bir kez daha anıyor ve Türk halkı için verdiği oranların ne kadar yerinde olduğuna hak veriyorum. İnsanımızın bazı konulara nasıl yaklaşması gerektiğini hatırlatması açısından da Aziz Nesin ustaya olan sevgi ve saygımız kadar, programa emeği geçenleri de kutluyorum.

Küçük dev adamı, büyük mizah ustası Aziz Nesin'i Sıvas'ta iki yıl önce yakma girişiminde bulunanlara, onlara sahip çıkanlara kınalar benden. Ama o bu yasaklarla dolu dünyadan yine de kendi isteği ile gitti. O şimdi sonsuzluklar ülkesinde. Onun yenildiği düşmanları olmadı. Sevgi dolu kalbi yoruldu o kadar.

Dünya ajansları "Türkiye'nin Sıvas katliamından sağ olarak kurtulan 80 yaşındaki tabu deviren yazarı Azin Nesin Çeşme'de kalp krizi sonucu hayata veda etti" derken, komşumuz Yunanistan'da Apoyevmatini gazetesi "Bir dostu kaybettik" diye haber geçiyor. The Gurdian "Aziz Nesin dışarda en çok laikliği ve düşünce özgürlüğünü savunmasıyla hatırlanacak" diye okurlarına seslenerek acı haberi duyuruyordu.

Aziz Usta'nın evrenselliği elbetteki tartışılmaz. Takip edemediğim kimbilir neler yazılmıştır onun için. Batı ve dünya ona toz kondurmazken, bakın dünyayı at gözlüğü ile görmeğe çalışan miliyetçi ve muhafazakar kesimden biri çalıştığı gazetede 8.7.1995 günü "kendini telef eden adam" başlıklı yazısında neler diyor: "En büyük Zübük odur. Onu insan olarak hiç sevmedim. Sevmek ne kelime iğrendim de. Nedendir bilmiyorum, suratı bana hep kambur bir kirpinin dikenli yüzünü hatırlatmıştır. Cin çarpmış gibi nursuz bir yüz." Bu boş hurafelerle ve cinler - perilerle uğraşan adama sormam gerekiyor: "Acaba Aziz usta şööyle 1.80 boyunda, pos bıyıklı, karayağız iri yarı biri olaydı hoşlanır mıydınız?"

Bu erkek milletinin zevklerine akıl sır ermiyor doğrusu. Ben de sarışın 90-60-90 ölçülerinde orta boylu, yeşil gözlü kızlardan çok hoşlanıyorum. Demek o da, o tip erkek arıyor kendine. Ama biz yine de bu ülkede, hatta bu dünyada yaşayanlar olarak insanları, dış yapısından çok, iç güzelliği ile seviyoruz. Her türlüsüne saygı duyuyoruz.

İşin bir başka ve garip olan yanı, bu kafatasçı tipler beni tam 20 yıl geriye götürdü ve anıları tazeledim. O yıllarda Başbakanlığa bağlı bir teşkilatta haritacı sınavına girmek istemiş ve belli etaplardan da başarı ile geçmiştim. Ancak son aşamada bana son okuduğum kitap sorulmuş ve ben de, Aziz Nesin'in bir kitabını okuduğumu samimi olarak itiraf etmiştim. Bu yüzden de iş talebim son anda reddedilmişti. Şimdi görülüyor ki aradan 20 yıl da, yirmi asır da geçse; devlet adına değişen bir bir şey olmuyor. Zübükzade grubu ve onların torunları devlet kanalından yapamadıklarını ucuz basın yolu ile empoze etmeğe ve söylemeğe çalışıyorlar.

Bilmiyorlar ki bu ülkede Aziz Nesin'ler asla bitmez. Bir Aziz ölür ama, onun doğaya karıştığı topraklar üzerinde milyonlarca Aziz filiz verir. Zaten gericilerin de tüm endişesi budur. Nazım mezar olarak ülkesinde bir çınar dibi istemişti, Aziz usta üzerinde çocuklar oynasın istiyor. Tanrım... ne güzel duygular bunlar. Ne büyük ve erişilmez düşünceler.

Aydınlar için insanın şeklinden ve cisminden çok, yaşamı boyunca üretken olması, yaşadığı topluma güzellikler verebilmesi önemli olan. Yoksa mezar dediğin üç metre boyunda, mermer oymalı ve eflatun çiçeklerin açtığı gösterişten öte gitmiyor.

Bizler ondan toplumcu olmayı öğrendik. O küçük boyu ile savunduğu fikirlerde servetini ve kazandıklarını kişisel çıkarları için kullanmadı. Sırtındaki safarisi belki otuz yıllıktı ama işaret ettiği noktalar otuz yıl sonra yaşanacaklarla hep doğru orantılıydı. O yüzden o küçük dev adam bana, çok uzun ve yüce bir dağ gibi gelirdi.

Ölünce yaşamayı defne yapraklarında istedi silahlar yerine. Doğayı sevdi, eğer bir gün onunla yoğurulup kalem olacaksa sevgiler üstüne şiirler yazın benimle, ölüm kararlarının verildiği acımasızca şeyler olmasın istedi. Bir okul duvarına kerpiç olmayı yeğledi, insanların tutuklandığı mahpushaneler yerine. Çayır çimen olmak istediği üzerinden gelin arabalarının geçtiği, çocukların oyunlar oynadığı... Savaşlardan uzak sevgi kokuşlu sıcacık...

Ölümünde bile acımasızlığını batıl duygularına ve inançlarına ters düşmek pahasına sürdüren bir takım çevrelere sesleniyorum: Gülerken bile düşündüren bir mizah ustasını, bir düşün adamını günün birinde sizler de anlayacaksınız ve o zamana kadar öküzün boynuzunda döndüğüne inandığınız dünya başınıza geçecek. Soluğunuz tükenecek ıslık bile çalamayacaksınız...

CUMHUR GAZİOĞLU

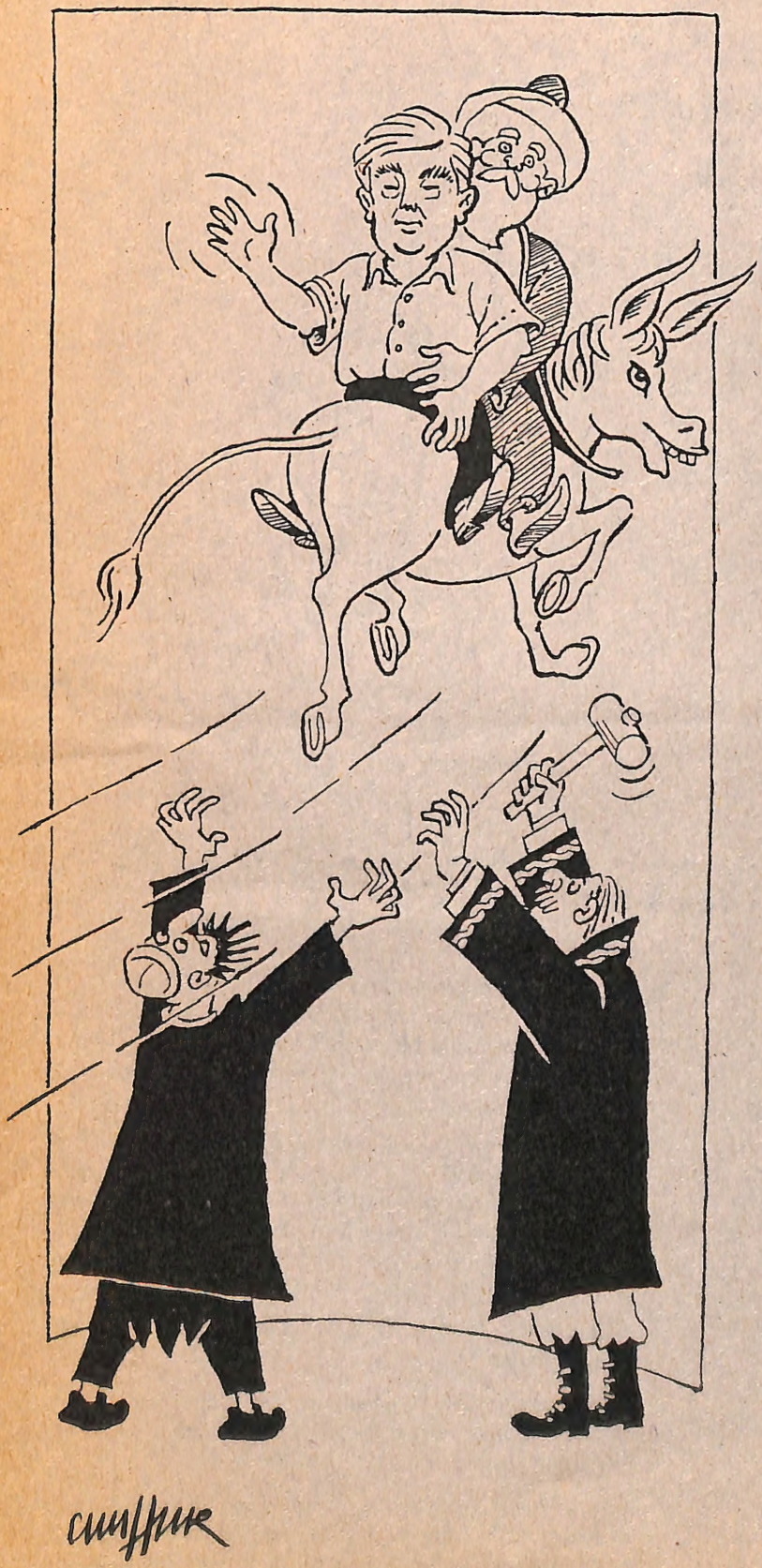

TREN PENCERESİNDEN

RUHİ TEK

ANLAYANA

Haydarpaşa-Adapazarı treni İzmit'ten hareket etti. Gebze'ye doğru yol aldı. İzmit'ten vagona giren iki yaşlı adam boş buldukları koltuklara oturdular. Soluklandılar.

- Yol bitmez. Bak sana bir masal anlatayım, dedi biri.

Elindeki gazetede başbakan ile cumhurbaşkanının fotoğraflarına baktı. Katladı, naylon torbasının içine koydu. Yolcular pür dikkat kesildi.

- Bir vakitler iki arkadaş varmış. Kentlerinde işsiz kalmışlar. Durumlarını kurtarmak için başkente gitmeye karar vermişler. O zaman bugünkü gibi tren yok, otobüs yok. Yola koyulmuşlar. Esmer olanı "ben padişah olsaydım, halkımın mutluluğu için elimden geleni yapardım. Aşı olmayana aş, işi olmayana iş verirdim" demiş. Sarışını bu sözlere öfkelenmiş. "Ben" demiş, "bu milletin anasını ağlatır, hepsini inim inim inletirim." Günler geçmiş. Başkente varmışlar. Kentin en büyük meydanında binlerce insan toplanmış, saraya bakıyor. Meydanda bulunanlardan birine sormuşlar. "Ne oluyor?" Adam "Padişahımız öldü. Bu gün yeni padişah belirlenecek. Saraydan güvercin uçurulacak, o kimin başına konarsa o padişah olacak." diye yanıtlamış. Tam o sırada sarayın penceresinden beyaz bir güvercin salınmış. Güvercin meydandaki insanların üzerinde uçmuş, uçmuş. Sonunda sarışının başına konmuş. Hemen onu alıp saraya götürmüşler, yıkayıp, giydirmişler, padişah kolduğuna oturtmuşlar.

Tren yoluna devam etti. Arada makinist düdük çaldı.

- Sonra.

- Sarışın, padişah olur olmaz vergi adı altında halkı soyup soğana çevirmiş. Düşüncesini söyleyeni zindanlara attırmış. Akrabalarına devletin olanaklarını seferber etmiş. Halkı işkenceden geçirmiş. Kumar teşvik edilmiş. Üretim durmuş. Kısacası millet inim inler, herkesin anası ağlar olmuş. Esmer olanı bu duruma daha fazla dayanamamış. Arkadaşının huzuruna çıkıp onları anlatmak istemiş. Sarışının adamları işkence yapa yapa huzura çıkarmışlar. Padişah sormuş; "Niçin görüşmek istedin, ulan" Esmer olanı halkın durumunu anlatmış. Sarışın padişah gazaba gelmiş. "Sen ne diyorsun? Buraya gelirken ben ne demiştim. Milleti inim inim inleteceğim dememişmiydim?" Esmer başını sallamış, "Evet öyle söylemiştin." Padişah ayağa kalkmış ve "Bu millete iyilik yaramaz dedim. Dostum, bu millete senin gibi bir padişah lazım olsaydı, güvercin gelip senin başına konardı. Ama, benim başıma kondu. Haydi çek git ve bir daha gözüme görünme. Sonra, sana da halka yaptığım muameleyi yaptırırım."

Adam sustu. Dinleyenler şaşkındı. Bu sırada tren Gebze'ye geldi. Vagona yeni yolcular bindi.

KOKMUŞ ETE SİNEK KONAR

Pencerenin kenarına oturdu. Bunaltıcı sıcak vardı. Terlemeye başladı. Kendi kendine söylendi,

- Garip.. Garipliklerin bulunduğu yerde herşey olur. Herşey. Hırsızlık, yolsuzluk, sahtekarlık. Bunları yapan baş tacı, namuslular kapı dışarı edilir. Suçlular asla özür dilemez. Zeytinyağ gibi suyun yüzüne çıkar. Bunların ar damarı çatlamıştır. Paşabahçe cam fabrikası bunlar için cam üretir. Böyleleri, ülkeyi aydınlatan ampul sanır. Parlak ışık saçan bir ampul. Son yıllardaki gibi çöküntü görülmüş değil.

- Beyefendi, siz el öpenlerden, yağcılık yapanlardan, şakşakçılardan değilsiniz. Doğrusu ya bu büyük kabahat. Ülkede başarıya değil, el öpene, yağcıya, şakşakçıya prim verilir.

DEVLET AKADEMİSİ

■

Selim USLU

■

MİZAHÇI VE DEVLET

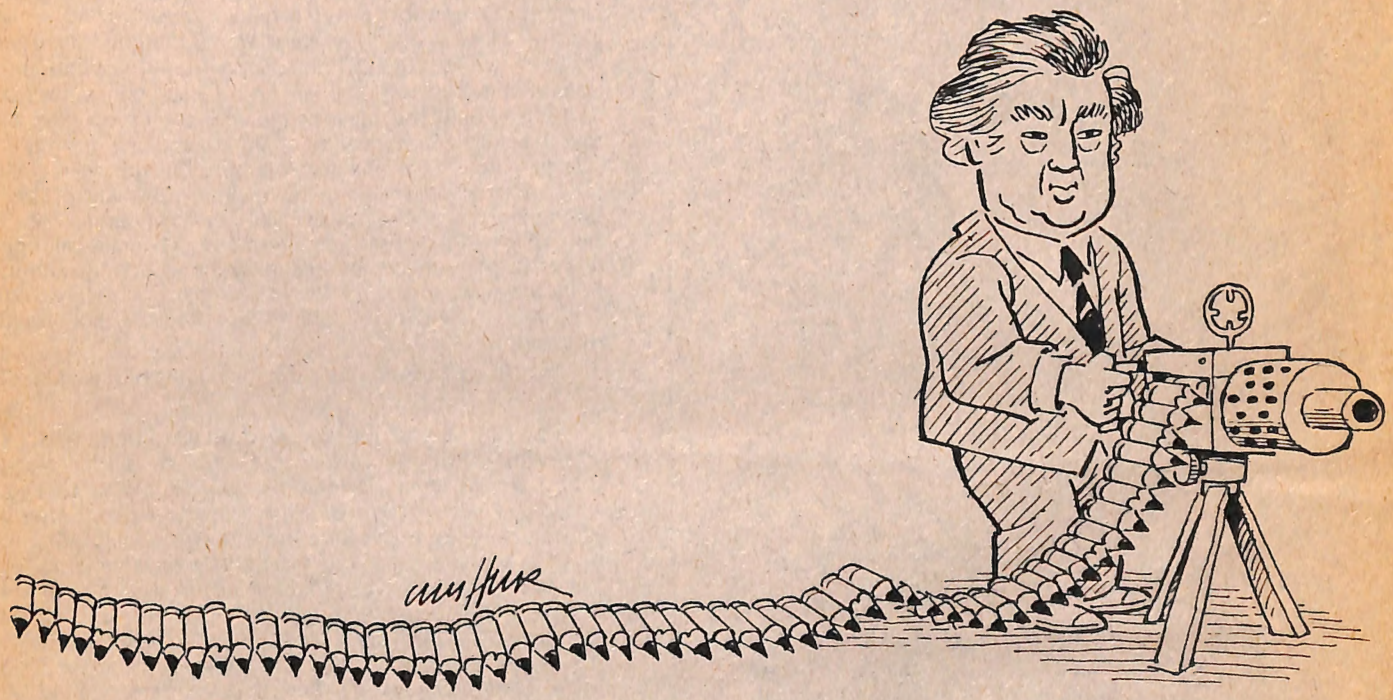

Aziz Nesin'in, mizah konusunda benim bildiğim üç önemli uyarısı var. Birincisi mizah dergisi'ne ilişkin. Aydınlık Gazetesi'nde birlikte çalıştığımız sıralarda sık sık önerdik: "Abi, bir mizah dergisi çıkarsak..."

Şunu söyledi: **Bizim Marko Paşa, Malum Paşa** gibi dergiler çıkardığımız dönemler çok farklıydı. Yaşam mizahın ötesine geçti. Artık insanları güldürebilmek için ana avrat küfretmemiz, hatta daha fazlasını yapmamız gerekir. Biz böyle bir mizah yapamayız. Daha hafif bir eleştiri ise mevcut sistem için övgü anlamına gelebilir.

İkinci uyarı : Mizahın anası yoksulluktur. Aziz Nesin, zengin ve mutlu bir yaşantı süren sınıflardan mizahçı çıkmayacağına inandığını söyledi.

Aziz Nesin'in mizah konusundaki üçüncü saptaması cezaevlerine ilişkin. Der ki, devlet cezaevlerinde büyük sanatçılar yetiştirmiştir.

Özellikle bu son nokta üzerinde durmalıyız.

Devlet olmasaydı, devlet bazı insanları cezaevlerine koymasaydı mizah diye bir sanat olmayacaktı. Hatta sanat olmayacaktı, buna kesinlikle inanıyorum.

Mizah devlet için vardır. Bütün aykırı duruşuna rağmen devlet mizahtan hoşlanır. Onu kendi öz ürünü olarak görür. Devlet hiçbir şey üretmemişse mizahı üretmiştir. İleride bir muhasebe yapıldığında, belki de devletin elinde işte sadece o mizah kalacak.

Türkiye'nin her şeyi geri, ama mizahı ileri. Ne kadar garip! Milli gelir bakımından sonuncu sıralardayız. Eğitime, sağlığa milli gelirden ayrılan pay bakımından sonuncu olmasak bile oralarda bir yerde duruyoruz. İçimizden pek bilim adamı çıkmıyor. Ama mizahçımız çok. Nasrettin Hoca da, Aziz Nesin de bu topraklarda yetişiyor.

Aziz Nesin'in formülü şöyleydi: Baskının olduğu yerde büyük mizah vardır. Doğru.

Ama daha derinde bir anlam var, seziyorum bunu. Devletler aslında mizahçı yetiştirmek için kurulmuşlardır. Bütün hesaplarını bu iş üzerine yaparlar.

Devlet bu işi yaparken, bu iş için diğer insanları da ezer. Ezmek zorunda kalır. Dolayısıyla aslında insanlığın çektiği bütün acılar devletin mizahçı yetiştirme merakından kaynaklanır.

MURAT ÖZMENEK

HİCABİ DEMİRCİ

AZİZ NESİN
ONUR DOLU BİR 80 YIL

1915 - (20 Aralık) İstanbul, Heybeliada'da doğdu.

1925 - İstanbul'da Süleymaniye'de "Kanuni Sultan Süleyman İptidai Mektebi"nin üçüncü sınıfına girdi. (Sonradan okulun adı, İstanbul 7. İlkokul oldu.)

1926 - Darüşşafaka Lisesi'nin ilkokul bölümü dördüncü sınıfına girdi.

1928 - Cağaloğlu'ndaki Vefa Ortaokulu altıncı sınıfına girdi, devamsızlıktan sınıfta kaldı.

1929 - Davutpaşa Ortaokulu altıncı sınıfına girdi.

1930 - Çengelköy Askeri Ortaokulu yedinci sınıfına girdi.

1935 - Kuleli Askeri Lisesi'ni bitirip Harp Okulu'na geçti.

1937 - Ankara'da Harp Okulu'nu bitirip asteğmen oldu.

1939 - İstanbul'da Maçka'daki Askeri Fen Tatbikat Okulu'nda iki yıl okurken bir yandan da İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Doğu Süsleme Bölümü'nde öğrenciydi. (Minyatür, tezhip, hat, çinicilik, çiltçilik dersleri aldı.) Teğmen rütbesiyle Fen Okulu'nu bitirdi.

1941 - 2. Dünya Savaşı yıllarında iki yıl Trakya'da çadırlı ordugahta görev yaptı.

1942 - Erzurum Müstahkem Mevkii İstihkam Tb. Bölük Komutanlığı'na atandı. Bir bomba kazasında yaralandı. Erzincan'da depremde yıkılmış olan ordu cephaneliğinin boşaltılmasıyla görevlendirildi.

1942 - İlk çocuğu Oya dünyaya geldi.

1943 - İkinci çocuğu Ateş dünyaya geldi.

1944 - Ankara'da Harp Okulu'nda açılan ilk tank kursuna katıldı.

1944 - Safranbolu'da bulunan 23. Tümen Bağımsız İstihkam Bl. Komutanlığı'na atandı.

1944 - Zonguldak'ta uçaksavar top mevzileri yaptırmakla görevlendirildi.

1944 - Görevini kötüye kullanmak suçundan üç ay on gün hapse mahkum edilerek ordudan çıkarıldı.

1945 - Karagöz Gazetesi'nde ve Yedigün Dergisi'nde redaktörlük ve yazarlık yaptı, profesyonel olarak yazarlığa başladı.

1945 - Tan Gazetesi'nde köşe yazarlığına başladı. (4 Aralık'ta tek parti iktidarı üniversite gençlerine Tan Gazetesini yaktırdı.)

1945 - Yayımlanmış ilk bağımsız yapıtı "Parti Kurmak Parti Vurmak" adlı on altı sayfalık broşürü çıktı.

1945 - "Cumartesi" adlı haftalık bir magazin çıkardı. (Sekiz sayı sürdü.)

1946 - Yaşamında ilk ve son kez bir partiye girdi. Arkadaşı Esat Adil Müstecaplı'nın kurduğu Türkiye Sosyalist Partisi'nde ancak iki ay üye olarak kaldı ve istifa ederek ayrıldı.

1946 - Sabahattin Ali'yle birlikte Markopaşa ve süreği olan gülmece gazetelerini çıkardı.

1946 - 16 Aralık'taki büyük tutuklamada Emniyet Müdürlüğü'nde (Sansaryan Han) gözaltına alınarak on yedi gün ağır sorgu altında hücrede tutuldu.

1946 - Amerikan emperyalizmi ve Türkiye'ye uygulanmaya başlanan Truman doktrinine karşı yazdığı bir broşürden dolayı sıkıyönetimce tutuklandı ve tutuklu görülen yargılanması sonunda askeri mahkeme on ay hapse mahkum etti.

1947 - Bursa'ya sürgün edilerek güvenlikçe gözaltında tutuldu.

1948 - İki çocuğunun anası olan ilk eşiyle ayrıldılar.

1949 - İngiltere Prensesi Elizabeth, İran Şahı Rıza Pehlevi, Mısır Kralı Faruk, her üçü birden, Ankara'daki elçilikleri aracılığıyla Türkiye Dışişleri Bakanlığı'na resmen başvurarak, bir yazısında kendilerini aşağıladığı savıyla aleyhine dava açtılar. Altı ay hapse mahkum edildi ve ceza infaz edildi.

1950 - "Baştan" Dergisi'ni çıkardı. Bu dergi kapatılınca "Yeni Baştan" adlı başka dergi çıkardı. Dergide Fransızca'dan çevrilmiş, Fransızca bilmediği için kendisinin çevirmediği bir yazı yüzünden mahkemeye verildi (TCK. 142), on altı ay hapse ve on altı ay da güvenlikçe gözaltında tutulmaya mahkum edildi.

1952 - Üsküdar Paşakapısı Cezaevi'ndeyken, cezasının bitmesine kırk gün kala Nevşehir Cezaevi'ne gönderildi. Nevşehir'den tahliye edildi.

1952 - İstanbul'da yeni kurulmaya başlanan Levent'te bir dükkan kiralayarak "Oluş Kitabevi"ni açtı. Sabahları Levent'teki evlere gazete dağıtıyordu.

1954 - Fotoğrafçılıkla da geçinemeyince Yusuf Ziya Ortaç'ın önerisiyle Akbaba gülmece dergisinde yazmaya başladı. İmzasıyla yazı yazdırılmadığından, bu yıllarda iki yüzden çok takma adla gazete ve dergilerde yazılar yazdı.

1955 - 6/7 Eylül faciası olarak tarihimize geçen İstanbul'daki azınlıkların ev ve dükkanlarının korkunç yıkımına suçlu aranmaya başlanmıştı. Aziz Nesin de suçlu olarak sıkıyönetimce tutuklandı.

1955 - Harbiye Askeri Cezaevi'ndeyken Meral Çelen'le nişanlandı. Altı ay tutukluluktan sonra sorguya bile gerek görülmeden salıverildi.

1955 - Meral'le evlendi.

1955 - Halil Lütfü Dördüncü'nün "Yeni Gazetesi"nde köşe yazarlığına başladı.

1956 - İtalya'da (Bordighera'da) yapılan uluslararası (yirmi iki ulus) gülmece yarışmasında birincilik ödülü olan Altın Palmiye'yi "Kazan Töreni" adlı öyküsüyle kazandı.

1956 - İkinci eşinden üçüncü çocuğu Ali dünyaya geldi.

1957 - Yine İtalya'daki aynı uluslararası yarışmada "Fil Hamdi" adlı öyküsüyle ikinci kez birincilik ödülü olan Altın Palmiye'yi kazandı.

1957 - Dördüncü çocuğu Ahmet dünyaya geldi.

1959 - Akşam Gazetesi'nde köşe yazarlığına başladı.

1960 - İtalya'da kazandığı ilk Altın Palmiye'yi devlet hazinesine bağışladı.

1961 - Tanin Gazetesi'nde köşe yazarlığına başladı.

1961 - Tanin gazetesi'ndeki yazılarından ötürü (TCK. 142. madde) tutuklanıp Balmumcu Cezaevi'ne konuldu, dört ay tutuklu yargılandıktan sonra aklandı.

1961 - Zübük adlı haftalık bir gülmece gazetesi çıkarmaya başladı.

1962 - Sahibi bulunduğu Düşün Yayınevi anlaşılamayan bir nedenle bir gece yandı. Üst fiyatları 3 milyon lira tutan (bugünkü para değeriyle en az yarım milyar lira) depodaki kitapları yandı.

1965 - Elli yaşındayken ilk kez pasaport alabildi, yurt dışına çıktı. Çağrılı olduğu Berlin ve Weimar'daki Antifaşist Yazarlar Toplantısı'na katıldı. Altı ay süren bu ilk yurtdışı gezisinde, Polonya, Sovyetler Birliği, Romanya ve Bulgaristan'a gitti.

1966 - Bulgaristan'da yapılan uluslararası gülmece yarışmasında birincilik ödülü olan Altın Kirpi'yi "Vatani Vazife" adlı öyküsüyle kazandı.

1969 - Moskova'da yapılan uluslararası gülmece yarışmasında "İnsanlar Uyanıyor" adlı öyküsüyle Krokodil birincilik ödülünü kazandı.

1970 - Türk Dil Kurumu'nun oyun ödülünü "Çiçu" adlı oyunuyla kazandı.

1972 - Kimsesiz çocukları yetiştirmek için Nesin Vakfı'nı kurdu.

1974 - Asya-Afrika Yazarlar Birliği'nin Lotüs ödülünü kazandı.

1975 - Lotüs ödülünü almak için Filipinler'in başkenti Manila'da yapılan törene katıldı.

1976 - Bulgaristan'da Gabrovo kentinde düzenlenen gülmece kitabı uluslararası yarışmasında birinciliği elde ederek Hitar Petar ödülünü kazandı.

1977 - Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Başkanı seçildi.

1978 - "Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz" adlı romanıyla Madaralı roman ödülünü kazandı.

1980 - İkinci eşiyle ayrıldılar (9 Mayıs).

1982 - Vietnam'daki Asya-Afrika Yazarlar Birliği toplantısından dönüşte Moskova'da kalp hastalığından hasteneye kaldırıldı. "Kalp Hastalıkları Araştırma Merkezi"nde bir ay kalarak tedavi gördü.

1983 - ABD'de Indiana Üniversitesi'nin düzenlediği uluslararası toplantıya çağrıldı. Pasaportu geri alındığı için bu toplantıya katılamadı.

1983 - Sağ yanına inme indi. Bir ay yattığı Çapa Gureba Hastanesi Nöroloji Kliniği'nde tedavi edildi. Üç ay da hastane dışında tedavi gördü.

1984 - **(20 Aralık)** Şan Sineması salonunda 70. doğum günü töreni yapıldı.

1984 - Aydınlar Dilekçesi girişiminde bulundu.

1985 - Ekin AŞ'nin kurulması girişiminde bulundu.

1985 - İngiltere PEN Kulüp onur üyeliğine seçildi.

1985 - Federal Almanya PEN Kulüp onur üyeliğine seçildi.

1985 - TÜYAP'ın düzenlediği "Halkın seçtiği yılın yazarı" ödülünü kazandı.

1986 - TÜYAP'ın düzenlediği "Halkın seçtiği yılın yazarı" ödülünü kazandı.

1989 - "Demokrasi Kurultayı'nın toplanmasında etkin görev aldı. Oluşturulan "Demokrasiyi İzleme Komitesi"nin iki başkanından biri.

1989 - Sovyet Çocuk Fonu'nun ilk kez verilen "Tolstoy Altın Madalyası"na değer görüldü.

1990 - **(19 Mart)** Ankara'da Sanat Kurumu'nda 75. yaşı kutlandı.

1991 - 1995 - Yoğun etkinliklerle geçen yıllar.

1995 - **5 TEMMUZ** - Çeşme'deki imza günü sonrası, saat 01.05'te öldü.

UNUTMAYACAĞIZ

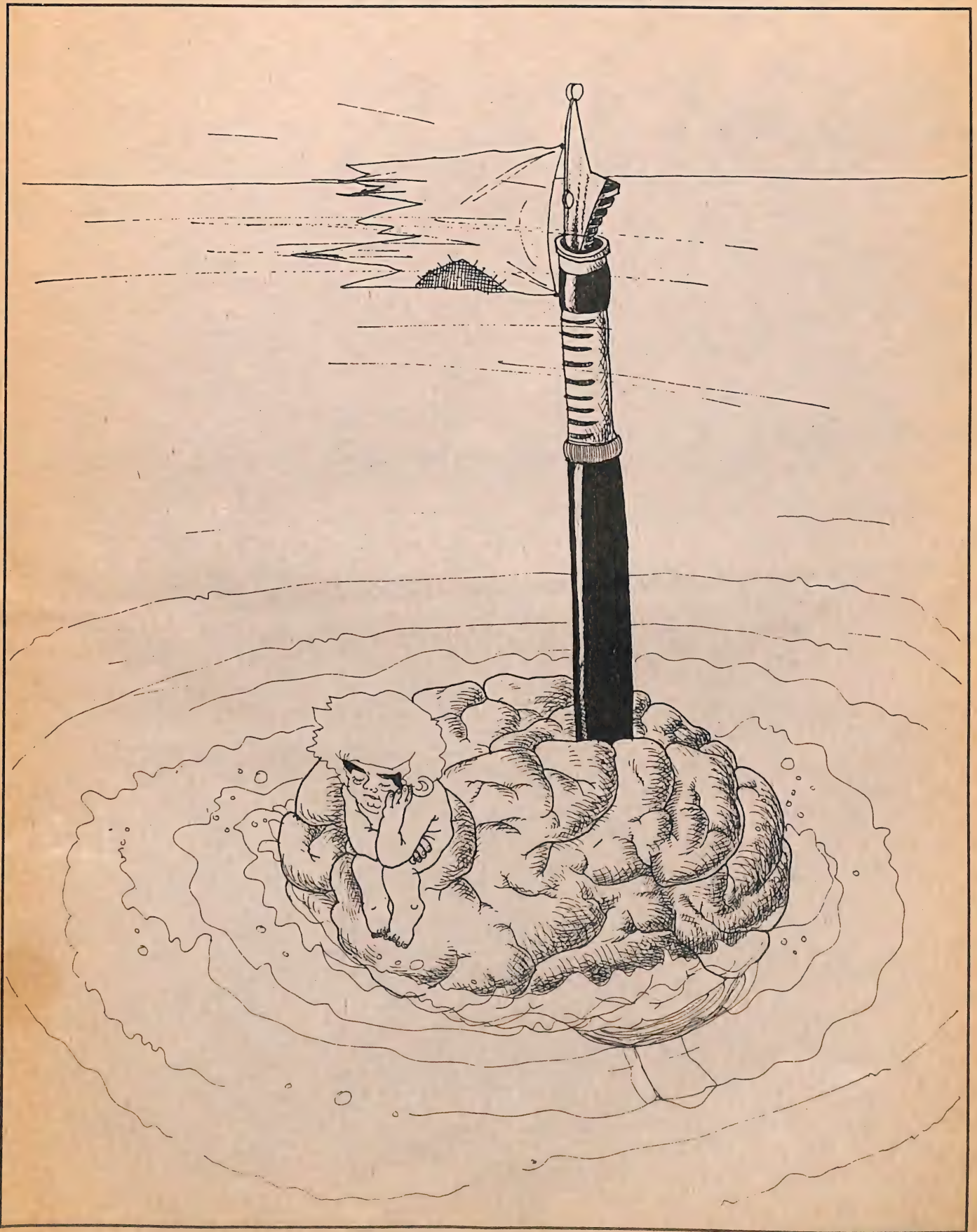

KADİR DOĞRUER

GIRGIR'IN HİKAYESİ (2)

ÇİZGİ ROMAN SERÜVENİ

LEVENT CANTEK

Geçen sayımızda **Girgir**'in miladında onun serpilmesini sağlayan toplumsal hayat nezdinde yaşanan iktisadi - sosyal koşulların elverişliliğini anlatırken, Tan Oral'ın eleştirel yaklaşımına ve derginin başat bir üreticisi olan Kemal Aratan'ın söylediklerine değinmiştik. Aratan **Girgir**'ı var eden çalışma temposunu anlatırken, tüm üreticilerin çok çalışmak zorunda olduklarını anlatıyordu. Bu mealde yine Aratan'ın deyimiyle Oğuz Aral'ın "Tam gaz çalışma" temposunun bıkkınlık verici sonuçları da oluyordu. Bir başka yıldız çizer Ergün Gündüz bu tempoyu şöyle anlatıyor:

- İnsan bildiği şeyi öğretir, bu çok doğal, ben nasıl biliyorsam başkalarına da o şekilde öğretirim. Oğuz Aral da çirkin çiziyorsunuz, sevimli çizin diye müdahale ederdi. El, ayak çizimlerinde öyle çizilmez böyle çizilir şeklinde düzeltmeler yapardı. Çok despottu. Nazi kampında çalışır gibi çalışırdık. Bazen bir karikatürü beş kere çizdiğimiz olurdu. Artık bıkkınlıktan, karakolda insanlara yapılanlara benzer bu; sonuçta ifadeyi imzalarsın ya...; ister istemez kurtulmak için onun istediği gibi, onun çizgisine benzeterek yapardık veya bize bu çok güzel ben bunu evimde duvarıma asarım ama dergiye koymam derdi. Bütün bunlar yüzünden yaptığım işi insanlar beğensin diye değil, Oğuz Aral beğensin diye yapıyorum gibi gelirdi.

Girgir politikayla ilgilenmeye başladıktan sonra en çok Demirel'le uğraştı. Yapılan beş kapaktan biri mutlaka onunla ilgiliydi. Ecevit'e olan yaklaşımı ise bir kaç istisna kapak dışında olumluydu. Saf, tertemiz "solcu" karikatürleri kullanılıyordu. **Girgir**'ın anti-emperyalist bir tavır içinde ithal ikameci Burjuvaziyi işbirlikçi sayan, devlet destekli sanayicileri hedef alan bir yaklaşımı vardı. Politikacılar ve işadamlarının varettiği devlet ise oligarşik bir bütünlüktü. Bunun korunabilmesi için de sağcı militanlar kullanılıyordu. Bu komprodorlar ve onların işbirlikçileri en az Demirel kadar **Girgir**'a kapak oldular. İşçi sınıfına yönelik sesleniş ise yalnızca teoriden kaynaklanıyordu. Asıl hedef-okur kitle öğrencilerdi. Bu yüzden öğrenci sorunları, sınavlar, seçmen yaşının düşürülmesi gibi konular üzerinde duruluyordu. **Girgir**'ın gençliğin ilgisini çekecek aktüaliteyle ilgisi hep üst seviyede oldu. Futbol, televizyon, müzik ve sinemada o gün ne gündemdeyse **Girgir** hemen onu konu yapıyordu. **Girgir**'ın dili ise argoya, günledik konuşulan dile yakındı. Bu Öztürk Serengil veya Suavi Sualp tarzı, mizah yaratmak için kullanılan yapay -ya da abartılmış- bir bitirim, bir bıçkın dili değildi. Daha doğal, sokaktaki insana daha yakındı. Okuyucuyla kurulan bu sıcak ilişki, politik olarak çeşitli göndermeler yapmaya kolaylık sağlıyordu. **Girgir**'ın bu anlatım avantajları onu ister istemez muhalif kanadın en popüler sesi haline getirdi.

Girgir karikatür ve mizah ağırlığına rağmen, bir çizgi roman dergisiydi. Hatta bir dönem çizgi roman, derginin dörtte üçünü oluşturuyordu. Bu hali, sonraları çoğunluğu karikatürist olan bir çok kişi tarafından eleştirildi, çizgi roman sanattan çok ticaret sayılarak küçümsendi. Ancak çizgi roman tiplemeleri **Girgir**'ın geniş kitlelerce kabul görmesini, sevilmesini ve yaygınlaşmasını sağladı. **Girgir** kahramanları halkın içinden çıkan bizden birileriydi. "Küçük Adam"lar, bizim mahallenin "eşek herif"'leriydiler. Edebiyat dünyasının sık kullanılan "kendi günledik sıkıntıları, kaygıları, umutları ile yaşamını sürdüren, neredeyse dinsel bir tevekkül içinde bir lokma bir hırka felsefesiyle davranan, ama kimi zaman yaşadığından açık bir memnuniyet de duyabilen teslimiyetçi, belirli ölçülerde melankolik" olan küçük adam tiplemesine yakın düşüyorlardı. Bu açıdan hayat dolu, eskimez umutları olan tiplemeleri yüzünden Sait Faik'ten çok Orhan Kemal karakterlerine yakındılar. Genellersek, **Girgir** kahramanları; erkek, fakir, abazan, uyanık geçinen ama orta zekalı, pek de yakışıklı olmayan tiplemelerdi. Yenik, bağımlı ve yönetilen konumdaki kahramanların tek kurtuluş olarak gördükleri zengin olabilmekti. "Anam avradım olsun bir zengin olsam bak neler yapacağım!" diye başlayan dialoglar çeşitli hayallerle süslenip duruyordu. Ama hiç bir zaman çok paraları olmadığı gibi sağa sola ödenecek borç da gırtlağa kadar gelmiş olurdu. Yaşamın acımasızlığına kurşun, umut veren, yaşama tutunmayı kolaylaştıran güzel bir şeyler öyküye katılabiliyordu. Bu güzel bir kıza duyulan aşk veya tutulan futbol takımının başarısı olabiliyordu. Futbol denilince, kahramanların hepsi futbol hastasıydılar. Mutlaka bir futbol takımının -ki bu çoğunlukla Fenerbahçe oluyordu- taraftarıydılar. Futbol hayatlarında önemli bir yer tutuyordu. Her kenar mahalle çocuğunun yıldız futbolcu olmak türünden hayallerine tekabül edecek serüvenler yaşıyorlardı. Futbolun popüler ilgisinin sürekli kullanımı, ticari olduğu kadar kahramanın özdeşilmesi olgusunu kolaylaştırıyordu. Futbola gösterilen bu ilgide önemli bir kırılma noktasıydı, zira geleneksel solun futbolun geniş kitleler üzerinde uyuşturucu etkisi olduğuna dair kanısı, solcu olduğunu söyleyen **Girgir** öyküleriyle tezat oluşturuyordu. **Girgir**'ın futbola ilgili, düşünüldüğü kadar, satış kolaylığı sağlamak için özellikle seçilmiş opportunist bir yol değildi. Öykü üreticileri pazartesileri futbol konuşan, illa ki bir futbol takımı tutan, çocukluklarında herkes kadar "topu depüklemiş" adamlardı. Yaşadıklarını anlatırken okuyucuyla daha sıcak ilişki kurmalarını sağlayan da bu doğallıklarıydı. Onlar kendi mahallelerini konu alıyorlardı. Küçük esnafları, güzel kızları, dulları, ev gezmelerini, bayramlarda el öpmeleri, kahveleri, toplu seyredilen milli maçları v.s. kısaca gündelik yaşamı anlatıyorlardı. Üretirken daha önce tasarlanmadan, gündemde olan herhangi bir sosyal ya da politik gelişmeyi de kullanırken aktüel kalmayı başarıyorlardı. **Girgir** kahramanlarının ilki Utanmaz Adam gibi bir Oğuz Aral tiplemesi olan **Avanak Avni** oldu. Yaratıcısı onu şöyle anlatıyor:

- Avni doğduğunda, tam o zamanın gençlik kişiliğine uygun ezik, aptal ama kurnaz bir tipti. Zaten bu tip bizim milli karakterimiz oldu. Onu bizim derginin koca Arnavutu, posta görevlisi Rıza'ya (Külegeç) benzetmiştim. Bir kaç yıl böyle gitti. Çok iyiydi. Halk çok tutmuştu. Ama bir gün ben sıkıldım. Aynı tipe her hafta yeni bir öykü yazmak, aynı kalitede tutmak kolay değildi. Bir değişiklik yapayım dedim ve Avni'yi üç-dört yaşlarında bir çocuk haline getirdim. (1979) Derginin piyasaya çıktığı gün telefonlar, telgraflar yağdı. Küçük Avni, Büyük Avni'yi yenmişti. Okurlardan gelen istekler önemlidir bizim meslekte. Ben yıllar önce Köstebek Hüsnü'yü (1957) öldürmüştüm. Gelen mektuplar ve telefonlar yüzünden sonradan diriltmek zorunda kaldım. Küçük Avni, Türk insanının bir simgesi oldu. Okurları ise çok çeşitli. Okumayazmayı Avni'den öğrenen çocuklar bile var. Sanıyorum insanların çoğunda olan iletişim zorluğu, Avni'yle yakınlık kurduruyor. Onda da iletişim zorluğu var, bir de saflığı sevdiriyor. (*)

Gelecek sayımızda **Girgir** incelememize, onun popüler olmuş çeşitli kahramanları ile devam edeceğiz. Sevgilerimle.

"ÖZENİNCE RESİM YAPIYORSUNUZ, ŞİŞİRİNCE KARİKATÜR OLUYOR. BÖYLE ŞEY OLUR MU? DESENİ YENECEKSİNİZ, ONU AŞINCA KARİKATÜR OLACAK!"

1961'de "Zübük" Gazetesi'nin bürosuna, kendimce çok başarılı bulduğum karikatürlerimi götürdüm.

Onları uzun uzadıya inceleyen Aziz Nesin'den işittiğim, yukarıdaki sözler, bana ne kadar ağır gelmişti. Az daha ağlayacaktım.

Yıllar geçtikçe, bu özlü sözlerin ne değerli bir armağan olduğunu anladım. Öyle büyük bir armağanki, bu sayı aracılığı ile genç arkadaşlarımla paylaşmak istiyorum.

ERAY ÖZBEK

ERAY ÖZBEK

ALİ FUAT SÜER

İSMET LOKMAN

KARİKATÜRİST ANEKTOTLARI

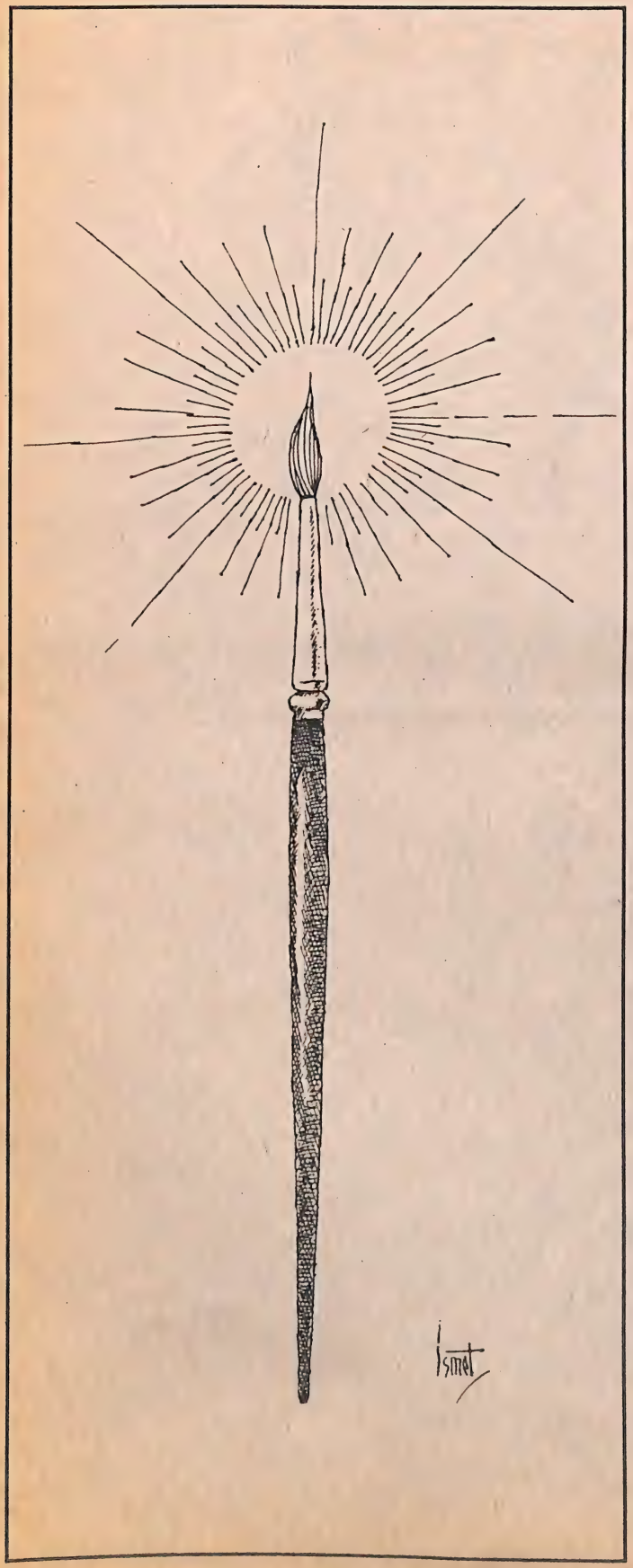

■

Yener ÇAKMAK

■

GENÇ ÜSTAD

Selma Emiroğlu anlatıyor:

Küçüklüğümden beri çiziyorum. Ne zaman çizmeye başladığımı bilmiyorum? İsim veremiyorum. Çizgi... Çok hareketli çizgilerdi bunlar. Ailem çizgilerimle çok ilgilendi. Annem bu resimlerimden bir kaç tanesini Cemal Nadir'e yolladı. O zamanlar Bergama'da oturuyorduk. Cemal Nadir'i çok seviyorduk tabi. Cemal Nadir'e annem resimlerimle birlikte bir de mektup yolladı. "Bunları kızım yaptı, yeteneği var mı, yok mu? Bu çocuk nasıl yetiştirilir, ne yapalım?" diye mektupla sordu.

Güzel, mütevazi bir mektup geldi Cemal Nadir'den. Aynen şöyle yazıyordu, "Küçük, bunları aynen kopya dahi çekmiş olsa, çok marifetli elleri var. Çok hoşuma gitti ve istediği gibi çizsin. İstanbul'a gelirseniz, beni görmeye gelin." Bu mektubu halen saklarım.

Gelen cevap mektubuna hem çok sevindim, hem de dehşet üzüldüm. Çok onuruma dokundu, kopya çektiğimi ima ettiği için. O yaz resimlerimi dosyaladık annemle birlikte. Cemal Nadir'den mektupla aldığımız randevuya koştuk. Akşam gazetesinin merdivenlerinden çıktık. Onüç yaşındaydım ve dehşet heyecanlıydım. Beni kucağına oturttu. Fakat bir yandan da titriyordum. "Bana birşeyler söyleyin, önünüzde çizeceğim" dedim. "Peki ne istiyorsun? Ne istiyorsan çiz." dedi. Bir arsa falan çizdim, içinde oynayan çocuklar, kediler. Sevdi, okşadı beni, kucağına aldı: "Aferin" dedi, "Bir daha böyle şeyler söylemeyeceğim İnandım sana. Şimdi senle Üstad arkadaş olduk. Öylece kaldım.

Mektup yazdığı zaman "Genç Üstad" diye yazardı. Dünyada tanıdığım en tatlı insanlardan biri. Hiç değişmeyen bir nezâket... İlişkimiz böyle kuruldu ve ondan sonra hiç kopmadı. Tekrar Bergama'ya döndük. Aradan bir yıl geçti, İstanbul'a tekrar hepten döndük. Amcabey çıkmaya başlamıştı (1942) ve benim ondört yaşında ilk karikatürlerim çıkmaya başladı. Amcabey Dergisi bürosunda, masasının tam karşısına bana bir masa koydu. Bana bazı şeyleri mürekkepletir, çalıştırırdı. O kâğıdın üstünü de ben doldurmuşum. Bir de bakarım ki Amcabey'de yazı aralarında motifler olarak, o kâğıdın üstüne çizdiklerimi koymuş. Ben bu resimleri tanıyorum derdim. Sonradan anlardım ki, o kâğıttan klişe aldırıp basmış. Çünkü o çizgiler çok içten çizgilerdi.

1942'den itibaren Amcabey'e çizmeye başladım. 25 Mart 1944'te 69 sayı yayınlanan Amcabey kapandı. 1945'te Doğan Kardeş Dergisine kapak karikatürleri ve iç resimleri çizmeye başladım. "Karakedi Çetesi" adlı resimli romanı Doğan Kardeş'in 7. sayısından itibaren çizmeye başladım. Bunu Tef, Dolmuş, Gölge, Akbaba gibi dergilere çizdiğim karikatürler takip etti.

Evlenip Almanya'ya yerleşince karikatürü bıraktım. Yeni yetişen kuşağın yapıtlarını izliyorum. Valla o kadar iyiler ki, gerçekten o kadar çok beğeniyorum ki hepsini. Bir şey söylemek istemiyorum. Ne yaptıklarını gerçekten çok iyi biliyorlar ve bilecekler.

ÖZCAN ÇALIŞKAN

BEYAZ PERDE

ENDER ÖZKAHRAMAN

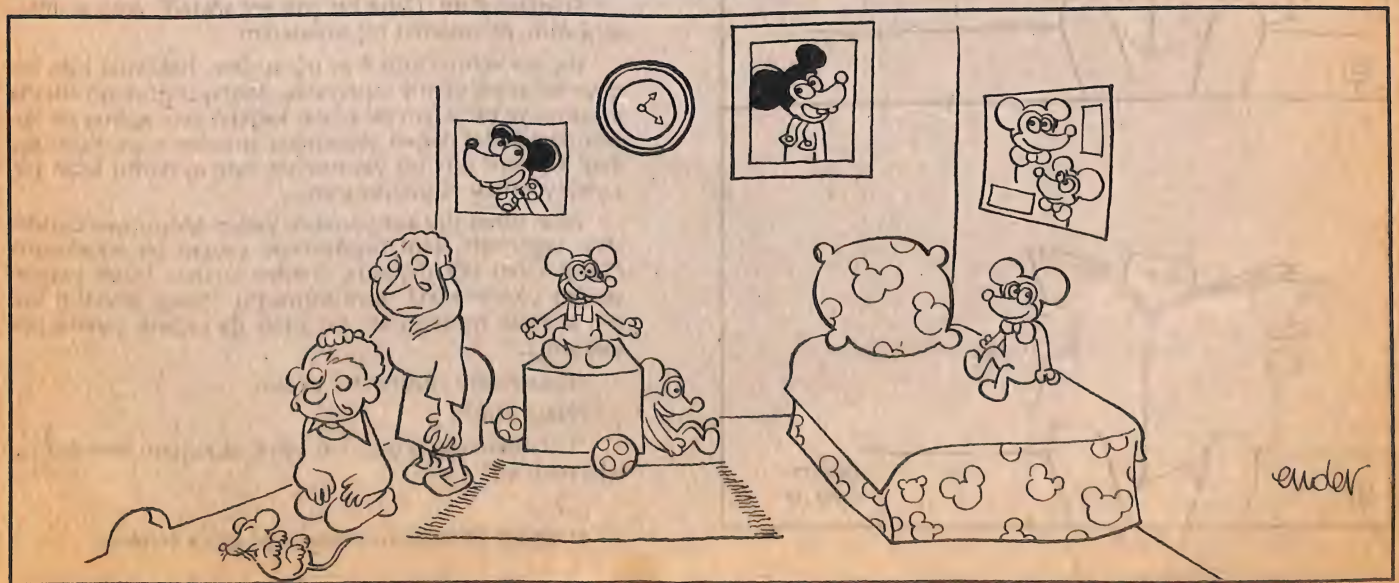

ALTAN ÖZESKİCİ

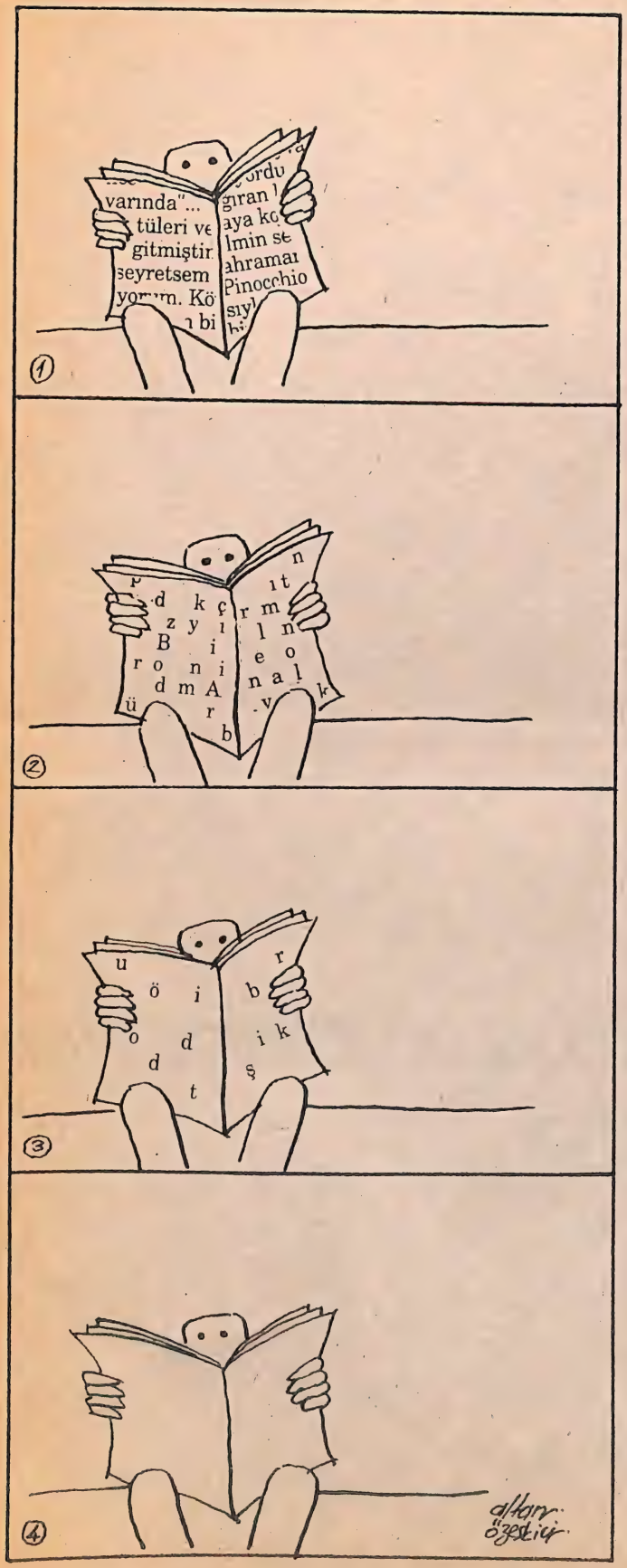

KÜFLÜ...

ÇİZGİ YERİNE
A. MÜMTAZ İDİL

1985 yılında Nesin Vakfı birkaç dalda edebiyat yarışması açmıştı. Bunlardan biri de bir Türk yazarının üzerine yapılacak araştırmaydı. Yarışmaya katılmaya karar vermiştim, ama kimin üzerine çalışma yapacağıma bir türlü karar veremiyordum. Rahmetli Asım Bezirci'yi aradım.

"Suat Derviş ya da Sevgi Soysal üzerine çalış", dedi.

Suat Derviş üzerine yeterince donanımım yoktu, ama Sevgi Soysal'ın kitaplarının hepsini okumuştum. O yüzden de Sevgi Soysal'da karar kıldım.

Yıllar sonra, ancak 1990'larda kitap piyasaya çıkabildi: "Bir Sevgi'nin Öyküsü" adıyla... Aşk romanı sanıldı herhalde, pek ilgi de görmedi. Oysa Sevgi Soysal ile bir kere bile yüzyüze gelmedim.

1985'de bitirdiğim çalışmamı 1990'a kadar tozlu rafların arasına fırlatıp atmamın, bir kez bile okumadan tozların arasından çıkartıp baskıya vermemin nedeni ise Galatasaray...

Tuhaf gelebilir, ama Galatasaray futbol takımı yüzünden çalışmama gerçekten küstüm.

Neden mi?

Nesin Vakfı kazananları açıklamayı geciktirince, kitabımı bastırmaya karar verdim. Sevgi Soysal'ın kitapları üzerine yaptığım bir çalışmayı nerede bastırabilirdim? Siz de olsanız, bütün külliyatını çıkartan Bilgi Yayınevi'ne giderdiniz herhalde. Öyle yaptım.

Bilgi Kitapları'nın satış yeri olan, Sakarya Caddesi'ndeki mağazasına gittim. Yayınevi sahibini ya da yetkili birini görmek istediğimi söyledim.

Elimde kurallara uygun daktilo edilmiş çalışma taslağımla, Sakarya Caddesi'ndeki mağazada, tezgahtar çocuğun burnunun ucuyla gösterdiği Ahmet Küflü'ye yanaştım. Satışından utandığı bir malı nasıl pazarlayacağının tedirginliğini yaşayan bir işportacı çekingenliği ile kendimi tanıttım.

İşte o an kaynar su döküldü başımdan aşağı: Sn. Küflü, hiç de saygı duyamayacağım bir sesle, "Siz kim oluyorsunuz da beni burada rahatsız ediyorsunuz?" diye çıkıştı önce. Randevu alıp gelmem gerektiğini, her getirilen kitap önerisini ayak üstü kabul edemeyeceğini, o anda çok önemli bir maç seyrettiğini, böyle bir durumda benimle konuşmasının mümkün olmadığını saydı durdu.

Kovulmuştum. Daha bir çok şey söyledi, ama anımsamıyorum. Anımsamak hiç istemedim.

Hiç ara vermeksizin 8 ay uğraştığım, hakkında tüm bilgi ve belgeleri özenle toplayarak, edebiyat gözlüğü altında incelemeye çalıştığım bir tomar kağıdın yeni açılmış bir kuaför ilanı kadar değeri olmadığını anladım o an. Kuşkusuz Bilgi Yayınevi gibi bir yayınevinin öyle ayaküstü kitap pazarlığı yapması düşünülemezdi...

Yıllar sonra -bu kez yönetim yerleri Meşrutiyet Caddesi'ne taşınmıştı- Bilgi Yayınevi'nde çalışan bir arkadaşıma (Sevgi Özel) uğradığımda, "neden kitabını bizim yayınevinden çıkartmadın?" diye sormuştu. "Sevgi Soysal'ın bütün külliyatı bizden çıktı, bu kitap da onların yanına pek yakışırdı..."

"Galatasaray yüzünden," dedim.

"Nasıl yani?"

"Galatasaray'ın o gün 1-0 yenik olduğunu nereden bilebilirdim ki?"

...?

Hoşgörü yılına girince aklıma bu geldi nedense...

2 TEMMUZ 93. SİVAS MADIMAK OTELİ, ŞERİATÇI YOBAZLAR İŞBAŞINDA.

METİN PEKER

MUSTAFA BİLGİN

ORHAN DOĞU

HAKAN DEMİRCİ

HABERLER

● **ERAY ÖZBEK'E ÖDÜL**

Karikatürist Eray Özbek Ukrayna'da gerçekleştirilen uluslararası yarışmada 1'ncilik, 27'nci Üsküp Dünya Karikatür Yarışması'nda da 2'ncilik ödülü kazandı. Özbek, 1'ncilik ödülünü 28 Temmuz 1995 tarihinde Ukrayna'da yapılan törende aldı. Eray Özbek'i kutluyoruz.

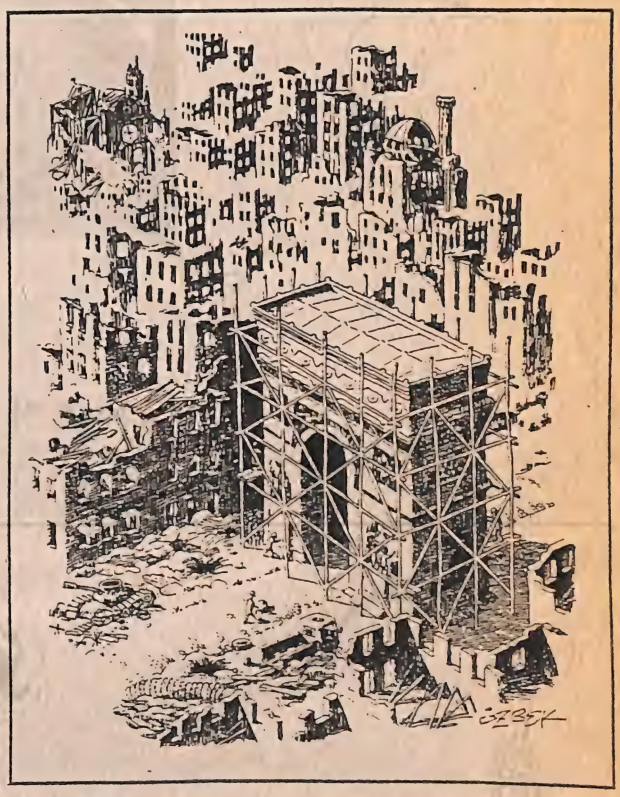

ЕРАЈ ОЗБЕК – ТУРЦИЈА – II НАГРАДА
ERAY OZBEK – TURKEY – II PRIZE

● **ASAF KOÇAK'IN MEZARINA ZİYARET**

Karikatürist arkadaşımız Asaf Koçak, katledilişinin 2'nci yılında Yozgat'ın Yerköy ilçesindeki mezarı başında anıldı. Karikatürcüler Derneği Ankara Temsilciliğinin gerçekleştirdiği ziyarette, Karikatür Dergisi sorumlu yazı işleri müdürü Bülent Okutan bir konuşma yaparak 2 Temmuz Sivas katliamını lanetledi.

● **1. ULUSAL DİYOJEN KARİKATÜR YARIŞMASI SONUÇLANDI**

Sinop Belediye Başkanlığı ile Karikatürcüler Derneği ve Sinop Gazeteciler Cemiyeti işbirliği ile düzenlenen 1. Ulusal Diyojen Karikatür Yarışması sonuçlandı. Yurt genelinde 82 karikatürcünün toplam 200 karikatürle katıldığı yarışmada birinciliği Enver Malkoç (Karabük), ikinciliği Burhanettin Ardagil (İstanbul) ve üçüncülüğü Mehmet Arslan (İstanbul) kazandı. Yarışmada ayrıca 1. mansiyonu Raif Gökkuş, 2. mansiyonu Cumhur Gazioğlu, Gazeteciler Cemiyeti Özel Ödülü'nü Cemalettin Güzeloğlu, Karikatürcüler Derneği Ödülü ile Karikatür Dergisi Ödülü'nü Demir Yalçın ve Cartoon Yayınları Ödülü'nü Mümin Bayram kazandılar.

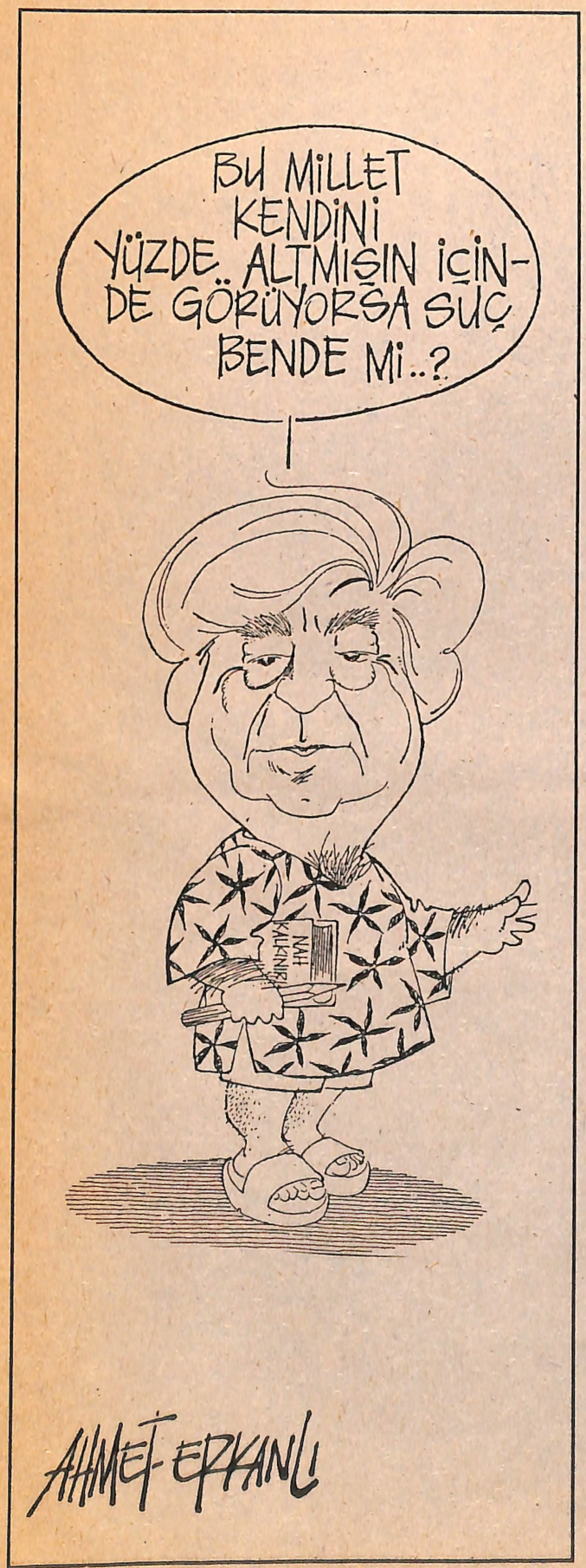

AHMET ERKANLI

"15. ULUSLARARASI NASREDDİN HOCA KARİKATÜR YARIŞMASI" SONUÇLANDI

Karikatürcüler Derneği tarafından her yıl geleneksel olarak düzenlenen "Uluslararası Nasreddin Hoca Karikatür Yarışmsı"nın onbeşincisi geçtiğimiz günlerde sonuçlandırıldı.

Yarışmada Lee ting Yuan (Çin) Büyük Ödülü alırken, Eray Özbek (Türkiye), Cumhur Gazioğlu (Türkiye), Altan Özeskici (Türkiye), Valeri Kurtu (Moldovya), Victor Kudin (Ukrayna) adlı karikatürcüler de Başarı Ödüllerini paylaştılar.

Diğer ödüller ise; Karikatürcüler Derneği Özel Ödülü Bülent Okutan, Aziz Nesin için Özel Ödülü Traian Laie (Romanya), Nehar Tüblek İçin Özel Ödül İmet Voljevica (Croatia), Kültür Bakanlığı Onur Plaketi Mikhail M. Zlavkovsky (Rusya), İstanbul büyükşehir Belediyesi Onur Plaketi Murat Valiakmetov (Rusya), İzmir Büyükşehir Belediyesi Onur Plaketi Zhang Zhang Dao (Çin), Basın, Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü Onur Plaketi O. Sekoer (Belçika), Türkiye Gazeteciler Sendikası Onur Plaketi Jorlan Pop-Iliev (Makedonia), Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Onur Plaketi Valentin Druzminin (Ukrayna), Türkiye Yayıncılar Birliği Onur Plaketi Huang Kun (Çin), TRT Kurumu Onur Plaketi Erdoğan Karayel (Türkiye), TMMOB. Onur Plaketi Seyit Saatçi (Türkiye), Türkiye Barolar Birliği Onur Plaketi Sergoy Hasabov (Rusya), İnsan Hakları Derneği Onur Plaketi Llu Mınnag (Çin), Cumhuriyet Gazetesi Onur Plaketi Jurt Kosobukin (Ukrayna), Milliyet Sanat Dergisi Onur Plaketi Mete Göktürk (Türkiye), Karikatür Dergisi Başarı Plaketi Slobodon Obradovic (Yugoslavya), Kıbrıs Türk Karikatürcüler Derneği Başarı Plaketi Yu Hua Chun (Çin).

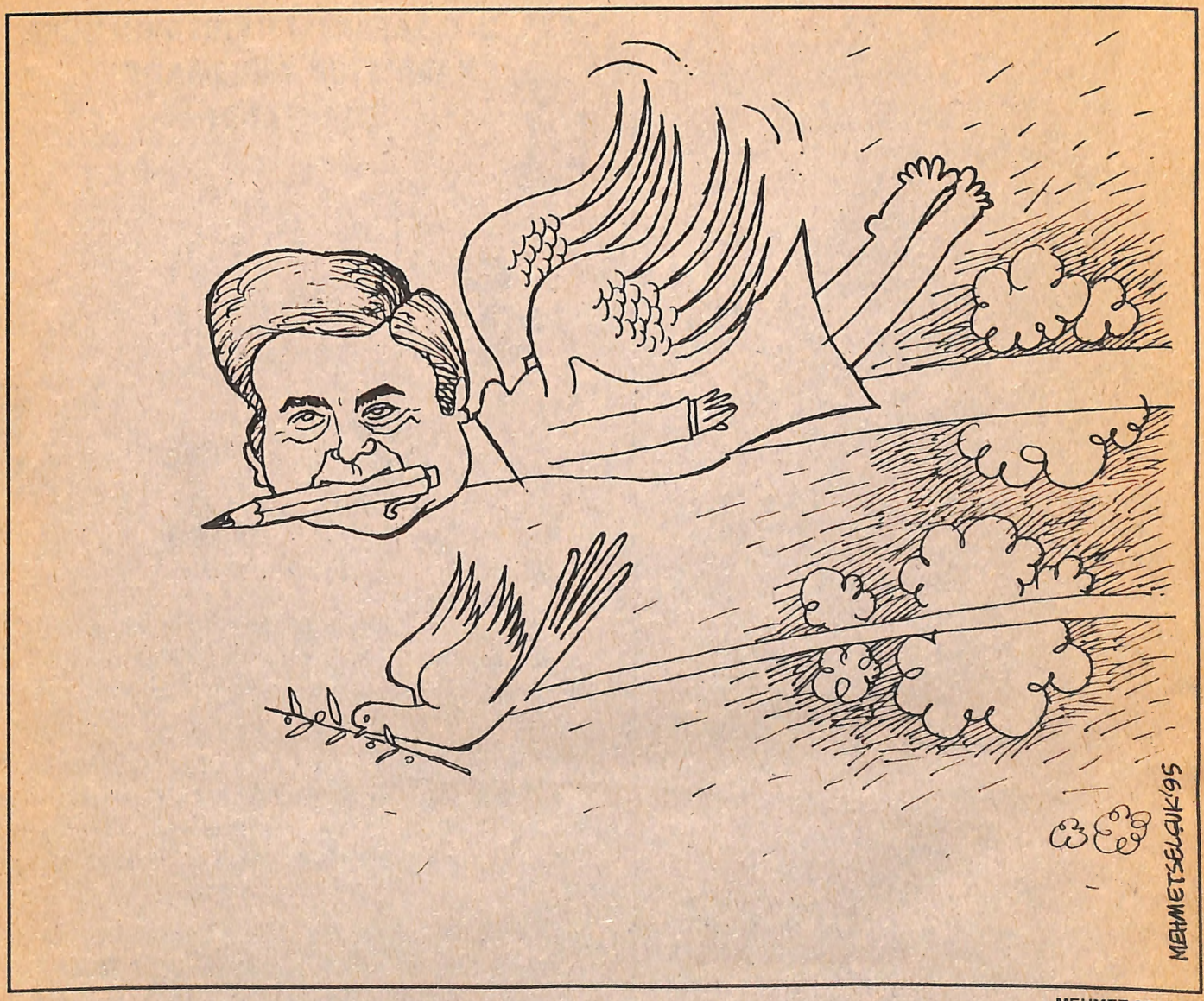

MEHMET SELÇUK

YÜZDE KIRK. KAN KAYBEDİYOR.....

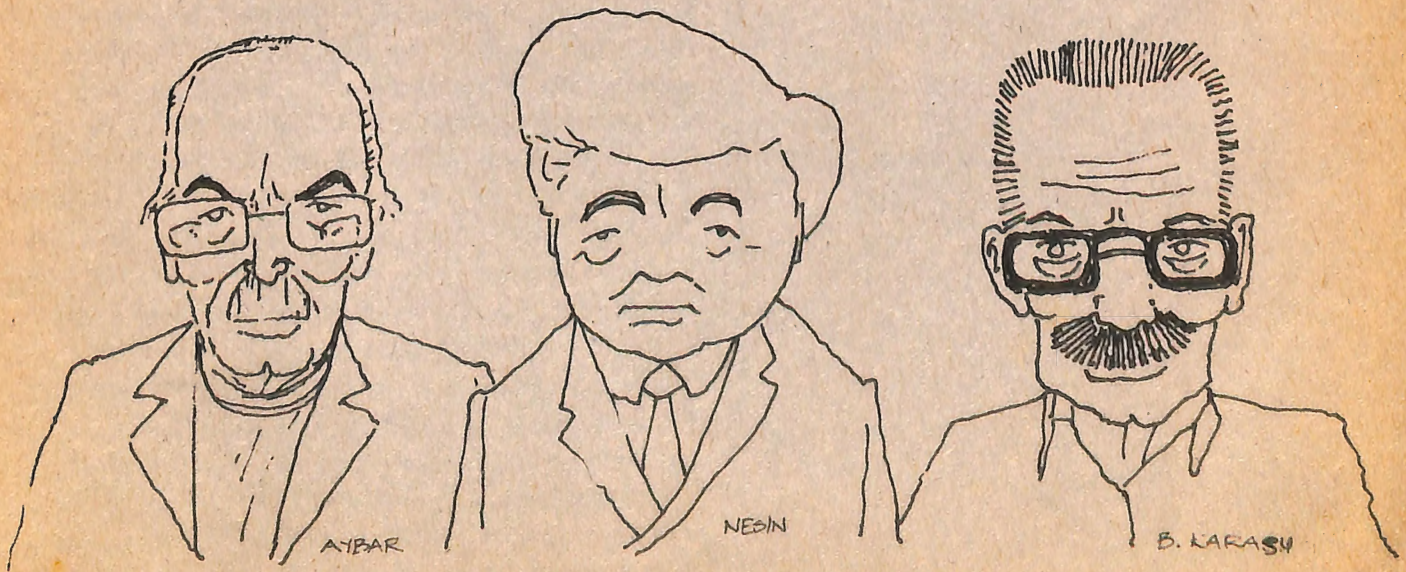

OKTAY BİNGÖL

HALKSU

"DOĞAL SEÇİMİNİZ"

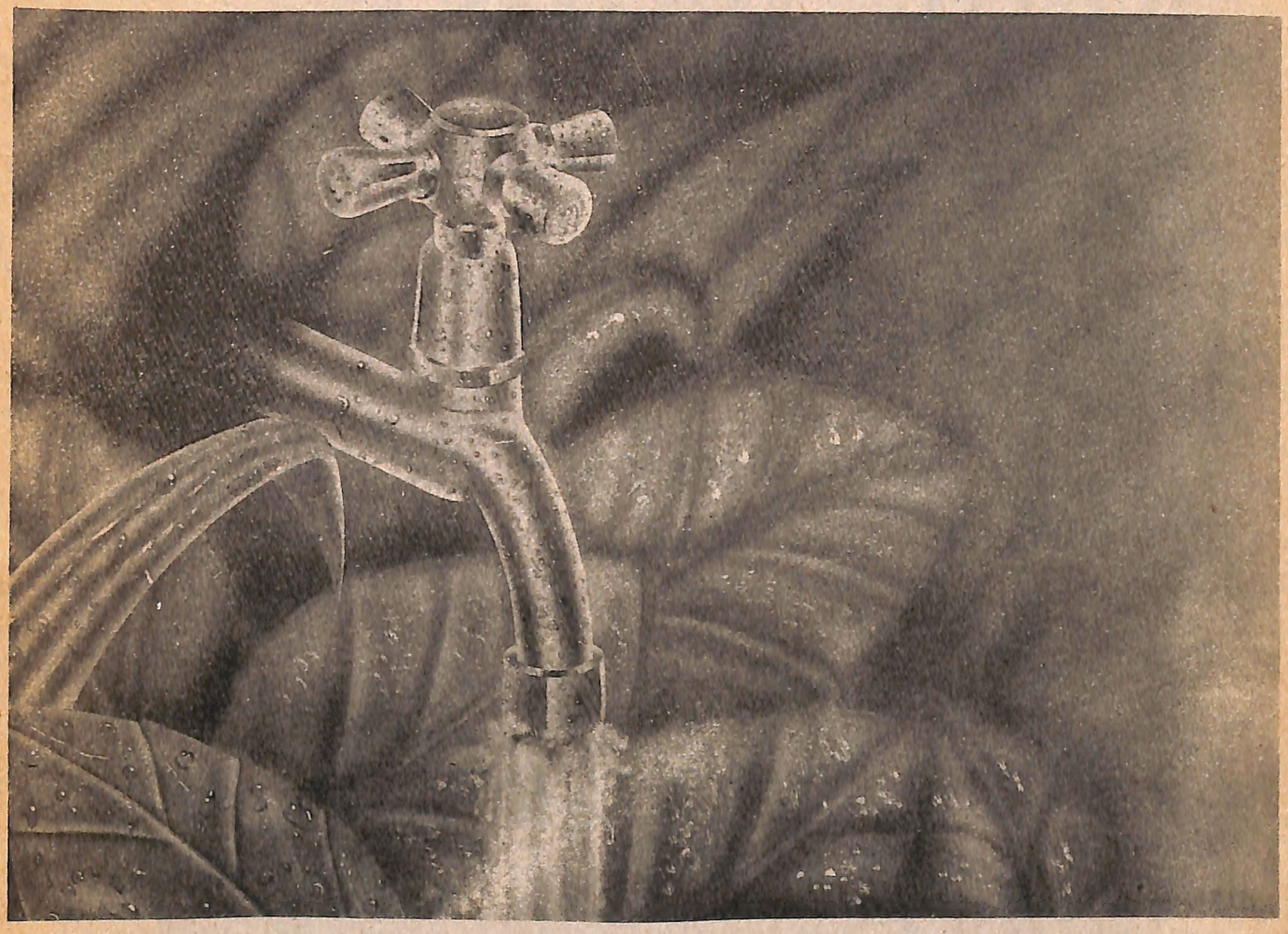

HALKSU ÇEŞMELERİ

100. YIL HALKSU
ÖĞRETMENLER CADDESİ
(100. YIL ULUPAZARI İÇİ)
BALGAT

AYRANCI HALKSU
HÜSEYİN ONAT SOKAK
SEMT HALİ İÇİ NO: 13/11
(AYRANCI ULUPAZARI KARŞISI)
A. AYRANCI

MALTEPE HALKSU
ŞEHİT GÖNENÇ CADDESİ
PARK-BAHÇE MD. BİNASI YANI
MALTEPE

YILDIZ HALKSU
PAZAR İÇİ (HALKPAZARI İÇİ)
MUHAFIZ ALAYI KARŞISI
YILDIZ

ÇANKAYA BELEDİYESİ / BELDE A.Ş.

Türkiye'de karar verme konumunda olan kişiler niçin gazetemizi okur?

Çünkü gerek duydukları bilgileri objektif olarak sadece gazetemizde bulabilirler.